

FACULTEIT RECHTSGELEERDHEID

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Universiteit Gent

Academiejaar 2015-2016

**DE MOGELIJKHEDEN VAN DE BUITENGERECHTELIJKE
BESCHERMING VOORZIEN IN DE ARTIKELEN 489 E.V.
VAN HET B.W., MET VOORSTELLEN VAN CLAUSULES EN
MODELLEN**

Masterproef van de opleiding
'Master in het notariaat'

Ingediend door

Alessandro Wibo

(Studentennummer: 00901025)

Promotor: Prof. dr. Jan Bael
Commissaris: Mevr. Anne-Sophie Baudry

FACULTEIT RECHTSGELEERDHEID

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Universiteit Gent

Academiejaar 2015-2016

**DE MOGELIJKHEDEN VAN DE BUITENGERECHTELIJKE
BESCHERMING VOORZIEN IN DE ARTIKELEN 489 E.V.
VAN HET B.W., MET VOORSTELLEN VAN CLAUSULES EN
MODELLEN**

Masterproef van de opleiding
'Master in het notariaat'

Ingediend door

Alessandro Wibo

(Studentennummer: 00901025)

Promotor: Prof. dr. Jan Bael
Commissaris: Mevr. Anne-Sophie Baudry

Inhoudstafel

Dankwoord	7
Inleiding	9
Hoofdstuk 1: Formaliteiten	11
Afdeling 1: Doel van de lastgeving	11
Afdeling 2: Overeenkomst of authentieke akte	11
Onderafdeling 1: Onderhandse lastgeving	11
Onderafdeling 2: Authentieke akte	12
Afdeling 3: Registratie.....	13
Onderafdeling 1: Afhankelijk van onderhandse overeenkomst of authentieke akte	13
Onderafdeling 2: Onmiddellijke of uitgestelde registratie.....	14
Afdeling 4: Algemene lastgeving of bijzondere lastgeving	16
Hoofdstuk 2: Inwerkingtreding	21
Afdeling 1: Lastgeving op zich	21
Onderafdeling 1: Onmiddellijke inwerkingtreding.....	21
Onderafdeling 2: Inwerkingtreding van de lastgeving indien de lastgever niet langer voldoende wilsbekwaam is om zelf nog verder op te treden.	23
Afdeling 2: Inwerkingtreding buitengerechtelijke bescherming	26
Afdeling 3: Discussiepunt in de rechtsleer: voorafgaande beoordeling door vrederechter vereist?.....	26
Onderafdeling 1: Voorafgaande beoordeling wel degelijk vereist	26
Onderafdeling 2: Geen voorafgaande beoordeling vereist	27
Hoofdstuk 3: Inhoud van de lastgeving.....	31
Afdeling 1: De keuze van de lasthebber	31
Onderafdeling 1: Aanstelling van de echtgenoot als lasthebber	32
Onderafdeling 2: Aanstelling van de echtgenoot en de kinderen in tweede lijn	33
Onderafdeling 3: Aanstelling van één lasthebber	34
Onderafdeling 4: Aanstelling van meerdere lasthebbers	35
Afdeling 2: Aanstelling lasthebber ad hoc	38
Afdeling 3: Aanstelling vertrouwenspersoon	39
Hoofdstuk 4: Bijzondere rechtshandelingen	41
Afdeling 1: Schenkingen	41
Onderafdeling 1: Verrichten van schenkingen.....	41

Onderafdeling 2: Aanvaarden van schenkingen	44
Afdeling 2: Testamenten	45
Afdeling 3: Huwelijkscontracten en wijzigingen aan het huwelijksvermogensstelsel.....	45
Afdeling 4: Keuzerecht nalatenschappen	47
Afdeling 5: In het appartementsrecht en het vennootschapsrecht	49
Hoofdstuk 5: Wijziging aan de lastgeving	51
Hoofdstuk 6: Beëindiging van de lastgeving	53
Afdeling 1: Einde lastgeving	53
Onderafdeling 1: Herroeping door de lastgever.....	53
Onderafdeling 2: Opzegging door de lasthebber	54
Afdeling 2: Einde buitengerechtelijke bescherming	55
Onderafdeling 1: Overlijden/gezondheidstoestand lasthebber	55
Onderafdeling 2: Beslissing vrederechter/gerechtelijke bescherming.....	55
Onderafdeling 3: Gezondheidstoestand lastgever.....	56
Onderafdeling 4: Herroeping door de lastgever.....	57
Onderafdeling 5: Opzegging door de lasthebber	57
Conclusie.....	59
Bibliografie.....	61

Dankwoord

Bij deze wil ik mij tot enkele mensen richten die mij de nodige steun en hulp verschaft hebben bij het schrijven van deze masterproef.

Vooreerst wil ik Prof. dr. Jan Bael en mevrouw Anne-Sophie Baudry bedanken voor het aanreiken van het boeiende onderwerp en de mogelijkheid om onder hun hoede deze masterproef te schrijven.

Daarnaast wens ik alle professoren en assistenten te bedanken voor de volwaardige opleiding die ik genoten heb.

Ten slotte wil ik mijn ouders, familie en vrienden bedanken voor hun onvoorwaardelijke steun doorheen mijn opleiding en bij het schrijven van deze masterproef.

Inleiding

1. De buitengerechtelijke bescherming wordt gekenmerkt door een grote mate van conventionele vrijheid waarbij het de bedoeling is dat personen zelf hun bescherming regelen met het oog op de toekomst. Tot voor de invoering van deze bescherming diende een persoon die wou handelen voor een wilsonbekwaam geworden derde, zich steeds tot de vrederechter te wenden met het oog op de aanstelling van een bewindvoerder die in naam en voor rekening van de te beschermen persoon, kon handelen. Om de grote werklast van de vrederechters te verlichten en te ontsnappen aan de praktische implicaties, waarbij onder andere jaarlijks rekenschap en verslag moest uitgebracht worden aan de vrederechter, wou de wetgever een mechanisme in het leven roepen waarbij personen zelf op voorhand de stap zetten om hun bescherming te regelen, zodat iemand voor hen kan optreden indien zij daartoe niet meer in staat zijn. De wetgever wou slechts in beperkte mate interfereren in deze conventionele lastgeving. In deze bijdrage worden kort de voorwaarden besproken waaraan dergelijke lastgevingsovereenkomsten moeten voldoen met een bijzondere aandacht voor de verschillende mogelijkheden in de notariële praktijk en met voorstellen van clausules.

Hoofdstuk 1: Formaliteiten

2. Er is niet zomaar sprake van een lastgeving die tot doel heeft een buitengerechtelijk bescherming in te stellen. Daarvoor moet voldaan zijn aan een aantal voorwaarden. Hierna wordt dieper ingegaan op deze voorwaarden, waarvoor moet worden gekeken naar artikel 490 BW. Indien niet aan deze voorwaarden is voldaan, heeft men te maken met een gewone gemeenrechtelijke lastgeving die onderworpen is aan de regels met betrekking tot lastgeving uit het Burgerlijk Wetboek¹.

Afdeling 1: Doel van de lastgeving

3. De bijzondere of algemene lastgeving moet in het bijzonder tot doel hebben een buitengerechtelijke bescherming tot stand te brengen. Het wordt aangeraden deze doelstelling uitdrukkelijk in de onderhandse overeenkomst of authentieke akte op te nemen.² Op die manier wordt latere discussie omtrent de draagwijdte van de lastgeving vermeden en moet niet gezocht worden naar achterliggende beweegredenen of naar interpretaties. Volgens bepaalde auteurs blijkt de doelstelling om een buitengerechtelijke bescherming in te stellen eveneens uit de registratie ervan in het Centraal Register. Indien de registratie niet plaatsvindt, geldt de specifieke regeling van de buitengerechtelijke bescherming immers niet.³

Afdeling 2: Overeenkomst of authentieke akte

4. De lastgeving buitengerechtelijke bescherming kan overeengekomen worden zowel in een onderhandse als in een authentieke akte, maar in elk geval moet er sprake zijn van een schriftelijke overeenkomst.

Onderafdeling 1: Onderhandse lastgeving

---

¹ Art. 1984 – 2010 BW.

² Waarover later meer.

³ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat 2014*, 18, 2.

5. De onderhandse lastgeving kan in eender welk schriftelijk document gegeven worden. Een louter mondelinge lastgeving is evenwel onmogelijk, gelet op de verplichting tot registratie.⁴

Onderafdeling 2: Authentieke akte

6. Anderzijds kan de lastgeving opgenomen worden in een authentieke akte verleden voor een notaris bevoegd *ratione personae* en *ratione loci*.

7. In elk geval is het met het oog op het verkrijgen van een deskundig advies door een onpartijdig en onafhankelijk persoon, aangewezen om te kiezen voor een notariële lastgeving. Dergelijke lastgeving kan immers gedurende verschillende jaren het vermogen van de lastgever doen evolueren en heeft verregaande repercussies. De notaris kan partijen correct adviseren over de verschillende mogelijkheden, de draagwijdte van de lastgeving en de juiste formulering en hij zal tevens zorgen voor een correcte juridische redactie van de inhoud.⁵ Bovendien bestaat er minder risico op vervalsing, misbruik en betwisting en bestaat er meer zekerheid over de vraag of de lastgever *überhaupt* wel bekwaam was op het ogenblik van het verlenen van de volmacht. De notaris moet immers bij elke akte die hij verlijdt, nagaan of dit het geval is.

8. Daarnaast moet rekening gehouden worden met het feit dat indien de lastgever gebruik maakt van een onderhandse volmacht, dit onmogelijk is indien het een rechtshandeling betreft die verplicht bij notariële akte moet gebeuren of rechtshandelingen die moeten overgeschreven worden op het hypotheekkantoor.⁶ In dat geval moet de lastgeving verplicht bij authentieke akte verleden worden. Als voorbeeld kan verwezen worden naar schenkingen of het opstellen of wijzigingen van een huwelijkscontract enerzijds, of verkopen van onroerende goederen anderzijds.

---

⁴ E. DE NOLF, E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, 7, 156; F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen (deel I)”, *RW* 2013-2014, 568.

⁵ M. MASSCHELEIN, “De invoering van één globaal beschermingsstatuur voor wilsonbekwame personen”, *NKK* 2013, 4, 4.

⁶ Art 2, lid 1 Hypotheekwet; F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen (deel I)”, *RW* 2013-2014, 586; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat 2014*, 18, 2.

Ten slotte heeft het onderscheid tussen een onderhandse overeenkomst en een authentieke akte ook gevolgen op het vlak van de registratie van de lastgeving, hieronder wordt dit verder uitgelegd.

Afdeling 3: Registratie

9. Artikel 490, lid 1 van het Burgerlijk Wetboek bepaalt het volgende: “*De bijzondere of algemene lastgeving verleend door een wilsbekwame meerderjarige of ontvoogde minderjarige persoon waarvoor geen enkele beschermingsmaatregel werd getroffen als bedoeld in artikel 492/1, en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitenrechterlijke bescherming te regelen, wordt geregistreerd in het centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat*”. De registratie van de volmacht in dit Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten is bijgevolg een geldigheidsvoorwaarde voor de buitengerechterlijke bescherming en niet louter een middel om voldoende publiciteit te verlenen aan de gegeven volmacht.

Onderafdeling 1: Afhankelijk van onderhandse overeenkomst of authentieke akte

10. Indien de lastgeving in een authentieke akte werd opgenomen zal de instrumenterende ambtenaar (*in casu* de notaris) op verzoek van de partijen zorgen voor de registratie van de akte. Hij beschikt hiervoor over een termijn van 15 dagen, te rekenen vanaf het verzoek tot registratie.⁷ Dit hoeft derhalve niet binnen de 15 dagen na het verlijden van de akte te gebeuren. Zolang de partijen dit niet aan de notaris verzocht hebben is deze niet verplicht de lastgeving te laten registreren.⁸ Het is perfect mogelijk dat partijen willen dat de verleden lastgeving nog niet ter registratie wordt aangeboden in afwachting van een later tijdstip of latere gebeurtenis. Concreet gebeurt de registratie van de lastgeving door de notaris door een elektronische applicatie genaamd CRL op het e-notariaat.

11. Indien de lastgeving daarentegen louter onderhands werd opgemaakt, dient een andere procedure gevolgd te worden. In dat geval, zal het verzoek tot registratie in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten gebeuren door de neerlegging van een voor eensluidend verklaard afschrift van de overeenkomst tot lastgeving ter griffie van het

---

⁷ Art. 490, lid 4 BW.

⁸ E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechterlijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat 2014*, 18, 3.

vredegerecht van de verblijfplaats van de lastgever en subsidiair van zijn woonplaats.⁹ Het is dan de griffie van het vredegerecht die zorgt voor de registratie van de lastgeving in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten.

12. De buitengerechtelijke bescherming doet zoals reeds eerder vermeld geen afbreuk aan de handelings- en wilsbekwaamheid van de lastgever. In zoverre hij nog voldoende bekwaam van geest is kan hij zelf alle nodige handelingen stellen die zijn lasthebber kan stellen.

Onderafdeling 2: Onmiddellijke of uitgestelde registratie

13. Indien geen bijzondere elementen zich daartoe lenen, kiest de lastgever er idealiter voor om de notaris te verzoeken tot onmiddellijke registratie in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten over te gaan. Indien de lastgever daarentegen wenst te wachten met de registratie van de lastgeving, bestaat het gevaar dat hij dit uit het oog verliest en zich in een toestand komt te bevinden waarbij hij niet meer over de mogelijkheid beschikt om het verzoek te richten aan de notaris. De lastgeving die niet in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten is geregistreerd en bijgevolg niet voldoet aan de vereisten van artikel 490 en 490/1 van het Burgerlijk Wetboek eindigt overeenkomstig artikel 2003 van het Burgerlijk Wetboek immers van rechtswege indien de lastgever in een staat komt te verkeren bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek. Dit is een staat waarbij de lastgever *wegens zijn gezondheidstoestand geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen*. Vanaf dat ogenblik mag de lasthebber niet langer handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever.

14. De lastgever kan eveneens zorgen voor de registratie van de volmacht in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. Dit is een aanzienlijk voordeel aangezien de lasthebber, indien hij merkt dat de lastgever zich stilaan naar een staat begeeft zoals bepaald in artikel 488/1 en 488/2 van het Burgerlijk Wetboek, dan zelf kan zorgen voor de registratie zodat de lastgeving verder kan blijven voortbestaan en gebruikt kan worden waarvoor hij bedoeld is, met name een buitengerechtelijke bescherming creëren.

---

⁹ Art. 490, lid 2 BW.

De notaris zou dit op het ogenblik van het verlijden van de akte aan de partijen moeten vragen, hen meedelen dat zolang de volmacht niet geregistreerd is in het Centraal Register deze niet onder toepassing van de buitengerechtelijke bescherming valt en dat deze mogelijkheid tot registratie slechts bestaat tot op het ogenblik dat de lastgever wilsonbekwaam wordt.¹⁰ Sommige auteurs vragen zich af of de notaris, op grond van zijn plicht om tot de goede uitvoering van voor hem verleden akten toe te zien, niet verplicht is over te gaan tot de registratie van de lastgeving in het Centraal Register.¹¹ Mijns inziens volstaat het evenwel dat de notaris de partijen erop wijst dat een lastgeving die niet in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten wordt geregistreerd bepaalde gevaren inhoudt¹².

15. In de notariële praktijk zou gebruik gemaakt kunnen worden van volgende clausules.

Enerzijds onmiddellijke registratie:

“Partijen wensen onmiddellijk tot registratie van deze lastgeving in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten over te gaan zoals voorzien in artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek. Zij verzoeken ondergetekende notaris om hiertoe de nodige formaliteiten te vervullen, meer bepaald om binnen de vijftien dagen na dit verzoek deze lastgeving te laten registreren in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten.”

Anderzijds uitgestelde registratie.

“Partijen verklaren uitdrukkelijk – in tegenstelling tot zoals normaliter voorzien door artikel 490 van het Burgerlijk Wetboek – nog niet onmiddellijk tot registratie van deze lastgeving in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten over te gaan, maar dat zij deze op een later ogenblik zullen laten registreren. Partijen erkennen er door ondergetekende notaris op gewezen te zijn dat voormelde lastgeving, indien deze niet geregistreerd is in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten op het ogenblik dat de lastgever zich in een toestand komt te bevinden zoals voorzien in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek, zonder voorwerp wordt, aangezien een lastgeving die niet voldoet aan de voorwaarden van artikel

---

¹⁰ S. MOSSELMANS, A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T. Fam.* 2014, 3-4, 65;

¹¹ O.m. A. DEMORTIER, T. VAN HALTEREN, “La loi du 17 mars 2013 réformant le régime des incapacités – principes et innovations en matière de mandat extrajudiciaire et libératés”, *RNB* 2014, 430; E. BEGUIN, J. FONTEYN, “La mandat de protection extrajudiciaire”, *RNB* 2014, 475.

¹² *Infra.*

490 en 490/1 van het Burgerlijk Wetboek eindigt overeenkomstig artikel 2003 van het Burgerlijk Wetboek.

Afdeling 4: Algemene lastgeving of bijzondere lastgeving

16. Er zijn twee mogelijke lastgevingen: een algemene en een bijzondere lastgeving.

17. Een algemene lastgeving betreft een lastgeving waarbij de lasthebber alle zaken in naam en voor rekening van de lastgever mag stellen.¹³ Indien de volmacht in algemene bewoordingen is opgesteld, kan men slechts daden van beheer stellen. Voor daden van beschikking dient wel nog een uitdrukkelijke lastgeving te worden opgesteld.¹⁴ Dit vereist evenwel niet dat alle daden van beschikking *nominatim* moeten worden opgesomd. Er is sprake van een uitdrukkelijke lastgeving “*van zodra er geen twijfel bestaat over de wil van de lastgever om de handelingen, zelfs van beschikking aan de lasthebber op te dragen*”.¹⁵ Een lastgeving gesteld in algemene bewoordingen kan een uitdrukkelijke lastgeving zijn indien alle daden van beschikking inbegrepen zijn. In de notariële praktijk zal een algemene en uitdrukkelijke lastgeving meestal de regel zijn.¹⁶ Het voordeel van deze lastgeving is dat voor verschillende zaken niet telkens een nieuwe lastgeving dient te worden opgemaakt en dat men niet limitatief alle handelingen dient op te sommen die de lasthebber zou mogen stellen. Ter verduidelijking kan de lastgever wel nog ten exemplatieve titel een opsomming geven van de handelingen die de lasthebber in elk geval mag stellen.

18. Bijvoorbeeld:

“Hierbij geeft de lastgever volmacht aan zijn lasthebber om in zijn naam en voor zijn rekening alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, met inbegrip van alle daden van beheer, daden van beschikking en proceshandelingen van welke aard ook, en dit met betrekking tot zijn gehele vermogen en alle aspecten daarvan. In uitvoering daartoe heeft de lasthebber de bevoegdheid al het nodige te doen hetgeen zich opdringt en meer bepaald alle overeenkomsten, akten, stukken en documenten van welke aard ook te ondertekenen, op te

---

¹³ Art. 1987 BW.

¹⁴ Art. 1988 BW; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat* 2014, 18, 3.

¹⁵ Cass. 16 februari 2012, *RW* 2013-14, 261.

¹⁶ C. CASTELEYN, J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 38.

maken, te doen opmaken en te doen verlijden. Deze volmacht is algemeen en heeft niet tot doel enige bevoegdheid, die niet uitdrukkelijk is opgesomd, uit te sluiten.”

19. Een bijzondere lastgeving daarentegen is een lastgeving die één of meer bepaalde zaken betreft.¹⁷ Men kan verwijzen naar een uitdrukkelijke volmacht om de opbrengst van de verkoop van een onroerend goed te schenken aan een welbepaald persoon of een lastgeving betreffende één welbepaalde financiële portefeuille bij een financiële instelling. Een ander voorbeeld is een lastgeving die er louter op gericht is om aan successieplanning te kunnen doen.

20. In de notariële praktijk is rechtsonzekerheid ontstaan door de interpretatie van de hypotheekbewaarders van de bevoegdheden van de lasthebber. Het notariaat werkt met volgend model van algemene volmacht:

“De lastgever geeft hierbij volmacht aan de lasthebber om voor hem en in zijn naam alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, daarmee ook bedoeld alle daden van beschikking van welke aard ook en alle proceshandelingen die zich zouden opdringen, en dit met betrekking tot alle aspecten van zijn volledig vermogen. In uitvoering van deze algemene en uitdrukkelijke lastgeving zal de lasthebber de bevoegdheid hebben om voor de lastgever en in zijn naam alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal en andere welkdanige documenten en stukken te doen opmaken of verlijden en te tekenen, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen, en in het algemeen al het nodige te doen wat zich opdringt. Dit alles zonder dat een onjuiste of onvolledige omschrijving van de bevoegdheden aan de lasthebber kan worden tegengeworpen vermits deze volmacht algemeen is en het niet de bedoeling is enige bevoegdheid uit te sluiten.”

De federatie van hypotheekbewaarders aanvaardt dit model – mijns inziens totaal onterecht – evenwel niet. Volgens hen moet de formulering “*alle daden van beschikking*” gewijzigd worden in “*alle daden van beschikking, met inbegrip van het verlenen van kwijting met of zonder betaling en het verlenen van ontslag van ambtshalve inschrijving*”. Indien in een akte verkoop gebruikt wordt gemaakt van een volmacht buitengerechtigde bescherming die deze beschrijving niet bevat, zal de hypotheekbewaarder de overschrijving weigeren of overgaan

---

¹⁷ Art. 1987 BW.

tot ambtshalve inschrijving, hetgeen sommige hypotheekbewaarders reeds effectief gedaan hebben.

Mijns inziens is deze zienswijze van de hypotheekbewaarders evenwel totaal onterecht. Artikel 1988 van het Burgerlijk Wetboek stelt: *“lastgeving in algemene bewoordingen uitgedrukt, omvat alleen de daden van beheer. Om goederen te vervreemden of met hypotheek te bezwaren, of om enige andere daad van eigendom te verrichten, is een uitdrukkelijke lastgeving vereist”*. In de rechtsleer wordt immers algemeen aanvaard dat de vereiste van een uitdrukkelijke lastgeving om goederen te vervreemden of met hypotheek te bezwaren, of om enige andere daad van eigendom te verrichten niet betekent dat er geen algemene uitdrukkelijke volmacht voor alle daden van beschikking van welke aard ook kan gegeven worden, zonder daarbij al de daden van beschikking die men daarin wil begrijpen, te moeten opsommen.¹⁸ Een algemene volmacht die uitdrukkelijk aan de lasthebber de bevoegdheid verleent om alle daden van beschikking te stellen, geeft de lasthebber de macht en de bevoegdheid om in de akte waarbij hij optreedt voor de lastgever, kwijting te verlenen en door een uitdrukkelijk beding (*de facto* in de verkoopakte) ontslag van ambtshalve inschrijving te verlenen aan de hypotheekbewaarder overeenkomstig artikel 36 van de hypotheekwet. Het verlenen van kwijting (met of zonder betaling) en het verlenen van ontslag van ambtshalve inschrijving zijn rechtshandelingen die als daden van beschikking gekwalificeerd worden. Het Burgerlijk Wetboek vereist niet dat een oplisting gebeurt van alle daden van beschikking die mogelijk zijn. Het stellen van daden van beschikking – zelfs door een uitdrukkelijk beding in een akte – vergt een uitdrukkelijke volmacht, niet een bijzondere volmacht, tenzij ingeval van een rechtshandeling met een persoonlijk karakter, zoals bijvoorbeeld een schenking of het sluiten van een huwelijkscontract of wijziging aan het huwelijksvermogensstelsel.¹⁹ Omwille van het persoonlijke karakter is daarbij een specifieke, bijzondere volmacht vereist waaruit de gerichte wil van de lastgever blijkt.

Maar indien de volmacht niet uitdrukkelijk strekt tot het stellen van alle mogelijke daden van beschikking, doch een uitdrukkelijke bijzondere volmacht betreft tot het stellen van een bepaalde daad van beschikking – bijvoorbeeld de verkoop van een onroerend goed of alle onroerende goederen van de lastgever – moet deze restrictief geïnterpreteerd worden. Dan

---

¹⁸ H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge. V, Les principaux contract usuels, les biens*, Brussel, Bruylant, 1975, nr. 392; F. GLANSDORFF, *Mandat et fiducie*, Brussel, Bruylant, 2013, 42-44.

¹⁹ *Infra*.

moet ook uitdrukkelijk en bijzonder volmacht verleend worden om over te gaan tot het verlenen van kwijting, tot het ontvangen van de prijs en om ontslag van ambtshalve inschrijving te verlenen.

Het is overduidelijk dat het algemeen model van volmacht, zoals hierboven beschreven, een volmacht is waarbij alle daden van beschikking bedoeld worden, dus ook met inbegrip van het verlenen van kwijting en ontslag van ambtshalve inschrijving. Het is bijgevolg volledig onterecht dat de hypotheekbewaarders weigeren een verkoop met dergelijke volmacht over te schrijven of zelfs ambtshalve inschrijving nemen.

Hoofdstuk 2: Inwerkingtreding

Afdeling 1: Lastgeving op zich

21. Het ogenblik van inwerkingtreding van de lastgeving kan door de partijen vrij overeengekomen worden, op voorwaarde dat zij dit uitdrukkelijk opnemen in hun lastgevingsovereenkomst.²⁰ Het is mogelijk dat de lastgeving vanaf het ogenblik van de ondertekening van de authentieke akte in werking treedt. De lastgever wenst reeds het beheer van zijn vermogen aan iemand over te laten, hoewel hij nog steeds zelf bekwaam is en blijft.

Tevens is het mogelijk om de inwerkingtreding uit te stellen tot een latere datum, bijvoorbeeld tot op het ogenblik waarop de lastgever niet langer wilsbekwaam wordt. De keuzemogelijkheden zullen in de akte moeten vermeld worden. Dit kan zowel een tussen de partijen vrij overeengekomen datum zijn als een specifieke latere datum overeenkomstig bepaalde voorwaarden of principes opgenomen in de lastgeving.²¹ Zodra het ogenblik van de inwerkingtreding van de lastgeving is bereikt, kan de lasthebber rechtshandelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever.

Onderafdeling 1: Onmiddellijke inwerkingtreding

22. Indien de lastgeving onmiddellijk in werking treedt, kan de lasthebber meteen na de registratie van de lastgeving in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten de nodige handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever op voorlegging van de lastgevingsovereenkomst. Zolang de lastgever wilsbekwaam is, kan hij zelf nog alle handelingen stellen, hij blijft immers principieel handelingsbekwaam. Zolang de lastgever wilsbekwaam is valt dergelijke volmacht onder de bepalingen van de gemeenrechtelijke lastgeving²², zodra de lastgever wilsonbekwaam wordt, valt de lastgeving dan onder de bijzondere bepalingen van de buitengerechtelijke bescherming.²³

---

²⁰ C. CASTELEYN, J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 19.

²¹ J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht: bescherming met of zonder rechter. Het nieuwe menu à la carte vanaf 1 september 2014*, Kortrijk, UGA, 2014, 23.

²² Art. 1984-2010 BW.

²³ J. BAEL, "De buitengerechtelijke bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen" in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 219.

Bijvoorbeeld:

“De comparanten komen uitdrukkelijk overeen dat deze lastgeving onmiddellijk in werking treedt en dat de lasthebber vanaf de registratie ervan in het Centraal Register der Lastgevingsovereenkomsten alle handelingen mag stellen in naam en voor rekening van de lastgever, louter op voorlegging van een afschrift van deze akte en het bewijs van de registratie ervan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten.”

Er moet evenwel op worden gewezen dat aan de onmiddellijke inwerkingtreding ook nadelen zijn verbonden. Zoals eerder gezegd kan de lasthebber reeds onmiddellijk na de registratie van de lastgeving optreden in naam en voor rekening van de lastgever. Dit is niet steeds wenselijk, denk maar aan de hypothese waarin de lastgever nog perfect bekwaam is om zelf zijn vermogensrechtelijke handelingen te stellen, maar voor zijn eigen gemoedsrust en louter voor de toekomst wel reeds een lastgeving wenst te voorzien in plaats van het risico te nemen om te wachten zodat hij op een later tijdstip mogelijk niet meer bekwaam is om dergelijke lastgeving te verlenen.

23. In de notariële praktijk moet de notaris op grond van zijn algemene zorgvuldigheids- en informatieplicht de inwerkingtreding van de lastgeving duidelijk doornemen met zijn cliënten en hen op een rustige, begrijpelijke manier alle consequenties van een onmiddellijke inwerkingtreding duiden. Wellicht zal enkel in uitzonderlijke gevallen gekozen worden voor een onmiddellijke inwerkingtreding, namelijk in gevallen waarin de lastgeving tussen echtgenoten wordt gegeven of in gevallen waarin de lastgever weet dat hij op zeer korte termijn wilsonbekwaam zal worden en het volste vertrouwen heeft in zijn lasthebbers (meestal zeer dichte familieleden). Tussen echtgenoten is er immers reeds een mogelijkheid om de ander te verbinden op grond van het concurrentieel bestuur. Wat die handelingen betreft maakt een lastgeving met onmiddellijke inwerkingtreding weinig verschil. Elke echtgenoot kan de andere echtgenoot voor die handelingen verbinden zonder de toestemming van deze laatste (art. 1416 BW). Enkel voor zwaarwichtige handelingen is de toestemming van beide echtgenoten vereist (art. 1418-1419 BW), zoals bijvoorbeeld het vervreemden of bezwaren van onroerende goederen. Het is slechts voor deze handelingen dat een lastgeving met het oog op een buitengerechtelijke bescherming en die onmiddellijk in werking treedt, een verschil maakt. In alle andere gevallen is het omwille van de verregaande gevolgen aan te raden te kiezen voor een inwerkingtreding op een latere datum.

Onderafdeling 2: Inwerkingtreding van de lastgeving indien de lastgever niet langer voldoende wilsbekwaam is om zelf nog verder op te treden.

24. Partijen kunnen ervoor kiezen om de inwerkingtreding van de lastgeving pas te voorzien op het ogenblik dat de lastgever zich in een toestand bevindt als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek. Hierbij behoudt de lastgever de zekerheid dat de lasthebber zolang de lastgever niet wilsonbekwaam is, niet mag optreden, dit behoort enkel de lastgever toe. De lasthebber mag slechts handelen vanaf het ogenblik dat de wilsonbekwaamheid intreedt en de lastgever het beheer van zijn vermogen niet langer kan waarnemen.

25. Om dit te objectiveren zou de behandelende geneesheer van de lastgever dit bijvoorbeeld kunnen vaststellen. Indien de lastgever nog meer zekerheid wil inbouwen, kan hij ervoor kiezen om meerdere medische attesten te vereisen alvorens de lastgeving tussen partijen in werking treedt.

26. Bijvoorbeeld:

“De comparanten verklaren dat deze lastgeving onmiddellijk in werking treedt naar derden toe en dit louter op voorlegging van een afschrift van deze akte en het bewijs van de registratie ervan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. Evenwel komen partijen – behoudens latere andersluidende overeenkomst – overeen dat tussen hen deze lastgeving slechts zal uitgevoerd worden vanaf het ogenblik dat elke lastgever zich in een toestand bevindt dat hij/zij niet meer over voldoende vermogen beschikt om met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen.

De lastgever geeft hierbij aan de lasthebber de toelating om zich vanaf dat ogenblik te richten tot de behandelend geneesheer van de lastgever met het oog op het bekomen van een medisch attest waarin deze verklaart dat de lastgever niet meer over voldoende wilsvermogen beschikt. Door het louter bekomen van dit attest, mag de lasthebber handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever op voorlegging van de lastgeving. De lastgever geeft voor zover nodig hiertoe uitdrukkelijk toelating aan zijn/haar behandelend geneesheer.”

27. Er kan ook gekozen worden voor een inwerkingtreding waarbij de lasthebber eerst over twee medische attesten dient te beschikken vooraleer de lastgeving tussen partijen in

werking treedt. Het moet daarenbij gaan om twee, onafhankelijk van elkaar staande, geneesheren om elke vorm van belangentegenstelling te vermijden. Deze werkwijze werd eveneens gesuggereerd in de voorbereidende werkzaamheden van de wet.²⁴

28. Bijvoorbeeld:

“De comparanten verklaren dat deze lastgeving onmiddellijk in werking treedt naar derden toe en dit louter op voorlegging van een afschrift van deze akte en het bewijs van de registratie ervan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. Evenwel komen partijen – behoudens latere andersluidende overeenkomst – overeen dat tussen hen deze lastgeving slechts zal uitgevoerd worden vanaf het ogenblik dat elke lastgever zich in een toestand bevindt dat hij/zij niet meer over voldoende vermogen beschikt om met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen.

De lastgever geeft hierbij aan de lasthebber de toelating om zich vanaf dat ogenblik te richten tot twee onafhankelijke geneesheren van de lastgever met het oog op het bekomen van een medisch attest waarin deze verklaren dat de lastgever niet meer over voldoende wilsvermogen beschikt. Door het louter bekomen van deze attesten, mag de lasthebber handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever op voorlegging van de lastgeving. De lastgever geeft voor zover nodig hiertoe uitdrukkelijk toelating aan zijn/haar behandelend geneesheer.”

29. Mogelijk kan een uitgestelde inwerkingtreding van de lastgeving op een ander vlak problemen teweegbrengen. Meer bepaald, bij het einde van de lastgeving/buitengerechtelijke bescherming. Indien de partijen tot doel hadden de lastgevingsovereenkomst slechts in werking te stellen op het ogenblik dat de lastgever in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek komt te verkeren, betekent dit *de facto* dat de inwerkingtreding van de lastgeving en de inwerkingtreding van de buitengerechtelijke bescherming samenvallen. Indien de lastgever, na in dergelijke toestand te hebben verkeerd, opnieuw over zijn volle wilsvermogen beschikt, eindigt de buitengerechtelijke bescherming.²⁵ Normaliter blijft de lastgeving in dat geval voortbestaan, maar hier hadden de partijen de bedoeling dat de lastgeving *in se* slechts in werking treedt vanaf de wilsonbekwaamheid. Mijns inziens moet dit tot gevolg hebben dat, indien de lastgever opnieuw wilsbekwaam wordt, de lastgeving alvast tijdelijk dient opgeschort te worden. Zolang de lastgever in een

---

²⁴ (Amendementen op het) Wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53-1009/002, 8. en nr. 53-1009/010, 35.

²⁵ *Infra.*

gezonde staat verkeert, houdt de lastgeving tijdelijk op te bestaan. Pas indien de lastgever opnieuw in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek komt te verkeren, zou de lastgeving en tevens de buitengerechtelijke bescherming kunnen herleven onder dezelfde voorwaarden als eertijds.

Zoals hierna wordt uiteengezet, komt het aan de lasthebber toe om deze toestand te evalueren. Het is dan de lasthebber zelf die zijn taak – tijdelijk – ‘on hold’ zou moeten zetten. In het merendeel van de gevallen waarin een lastgevingsovereenkomst wordt gesloten zal dit niet problematisch zijn, hoewel de situatie denkbaar is waarbij de lastgever liever zelf blijft handelen. Daarom kan voorgesteld worden dat in de lastgevingsovereenkomst uitdrukkelijk vermeld wordt dat in geval van wilsbekwaamheid van de lastgever dit kan bewezen worden door voorlegging van een medisch attest, net zoals bij de inwerkingtreding, hetgeen hierboven reeds werd geduid.

30. Hieronder vindt u een voorbeeld van dergelijke clausule:

“De comparanten verklaren dat deze lastgeving onmiddellijk in werking treedt naar derden toe en dit louter op voorlegging van een afschrift van deze akte en het bewijs van de registratie ervan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. Evenwel komen partijen – behoudens latere andersluidende overeenkomst – overeen dat tussen hen deze lastgeving slechts zal uitgevoerd worden vanaf het ogenblik dat elke lastgever zich in een toestand bevindt dat hij/zij niet meer over voldoende vermogen beschikt om met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen.

De lastgever geeft hierbij aan de lasthebber de toelating om zich vanaf dat ogenblik te richten tot de behandelend geneesheer van de lastgever met het oog op het bekomen van een medisch attest waarin deze verklaart dat de lastgever niet meer over voldoende wilsvermogen beschikt. Door het louter bekomen van dit attest, mag de lasthebber handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever op voorlegging van de lastgeving. De lastgever geeft voor zover nodig hiertoe uitdrukkelijk toelating aan zijn/haar behandelend geneesheer.

Comparanten zijn het erover eens dat indien de lastgever zich niet langer in een staat zou bevinden als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek, deze lastgeving tijdelijk zal opgeschort worden tot op het ogenblik dat deze staat opnieuw intreedt. In dit geval zal de lastgever door zijn behandelend geneesheer een medisch attest laten afleveren waaruit blijkt dat de lastgever opnieuw voldoende wilsbekwaam is om zelf met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen. De lastgever verbindt zich ertoe dit

medisch attest eveneens voor te leggen aan zijn/haar lasthebber zodat deze hierover afdoende geïnformeerd is en hij/zijn taak voorlopig tot een einde kan brengen.

Indien de lastgever opnieuw in een staat als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek komt te verkeren en niet langer met kennis van zaken beslissingen kan nemen en/of handelingen stellen, kan voormelde lastgeving en buitengerechtelijke bescherming opnieuw in werking treden na voorlegging van een medisch attest, afgeleverd door de behandelend geneesheer van de lastgever op verzoek van de lasthebber, zoals eerder hierboven vermeld. Voor zover nodig geeft de lastgever hiervoor eveneens uitdrukkelijk toelating aan zijn/haar behandelend geneesheer en de lasthebber.“

Afdeling 2: Inwerkingtreding buitengerechtelijke bescherming

31. De buitengerechtelijke bescherming vangt slechts aan op het ogenblik dat de lastgever in een staat komt te verkeren zoals bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek. Tot op dit ogenblik wordt de lastgeving louter beheerst door het gemeen recht.²⁶ Dit principe wordt afgeleid uit artikel 490, §3, lid 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Afdeling 3: Discussiepunt in de rechtsleer: voorafgaande beoordeling door vrederechter vereist?

32. In de rechtsleer is discussie ontstaan over de vraag of de vrederechter nog moet tussenkomen vooraleer de buitengerechtelijke bescherming in werking kan treden. Er zijn twee stellingen.

Onderafdeling 1: Voorafgaande beoordeling wel degelijk vereist

33. Bepaalde auteurs menen dat vooraleer uitvoering kan gegeven worden aan de buitengerechtelijke bescherming, een voorafgaande homologatie door de vrederechter vereist is. Elke belanghebbende kan de vrederechter daartoe vatten.²⁷ Hiervoor steunen deze auteurs zich op de bewoordingen van artikel 490/1, §2, lid 2 van het Burgerlijk Wetboek: “*Ingeval de vrederechter vaststelt dat de lastgever zich bevindt in de toestand als bedoeld in artikel 488/1*

---

²⁶ Art. 1984-2010 BW; S. MOSSELMANS, A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 71.

²⁷ E. VAN DEN EEDEN, “De buitengerechtelijke bescherming”, in V. BERTOUILLE, K. ROTTHIER en E. VAN DEN EEDEN (eds.), *Onbekwaamheid en bescherming. Praktische handleiding meederjarige onbekwame*, Mechelen, Kluwer, 2014, 33, 37, 38-41; F.-J. WARLET, *La capacité protégée*, Waterloo, Kluwer, 2014, 27-28.

of 488/2, dat de lastgeving beantwoordt aan het belang van de lastgeving en dat de lasthebber zijn opdracht heeft aanvaard, beveelt hij dat de lastgeving geheel of gedeeltelijk wordt uitgevoerd overeenkomstig artikel 490/2.”

Onderafdeling 2: Geen voorafgaande beoordeling vereist

34. Andere auteurs zijn dan weer van oordeel dat dergelijke voorafgaande homologatie door de vrederechter niet is vereist. Zij steunen zich hiervoor onder andere op de parlementaire voorbereiding.

35. In eerste instantie wou de wetgever op het ogenblik dat de lastgever wilsonbekwaam wordt, nog een extra controle invoeren alvorens de buitengerechtelijke bescherming kon aanvangen. Meer bepaald diende de lastgeving – in de hypothese dat de overeenkomst voor de notaris werd verleden – eerst gemeld te worden aan de vrederechter, die de uitvoering van de lastgeving moest bevelen. Op basis van een medisch getuigschrift ging deze oordelen of de lastgeving in het belang was van de lastgever en of deze lastgeving voldeed aan de voorwaarden opgelegd door de wet. Daarnaast moest de vrederechter nagaan of de lasthebber de hem/haar opgelegde opdracht wel had aanvaard. Terecht kwam hierop enorme kritiek: zowel vanwege de vrederechters, die op deze wijze een aanzienlijke werklastvermeerdering zagen opduiken, als vanwege de rechtsleer, die hierin een onnodige betutteling van de rechtsonderhorige zag. Dit voorstel werd dan ook verlaten door de wetgever, zo blijkt uit het amendement op het wetsvoorstel, het verslag namens de Commissie voor Justitie en de uiteindelijke aangenomen tekst.²⁸²⁹ Mijns inziens kan niet anders dan toegejuicht worden dat dit voorstel uiteindelijk verlaten werd en de buitengerechtelijke bescherming kan intreden zonder voorafgaandelijke rechterlijke toetsing. De huidige regeling is ingevoerd precies omdat rechtsonderhorigen hun eigen bescherming op eenvoudige wijze zouden kunnen organiseren zonder dat een rechter zou moeten tussenkomen. Daar anders over oordelen zou

---

²⁸ Amendement nr. 11 op het wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53-1009/002, 8 en Verslag namens de Commissie voor de Justitie, uitgebracht door de heren Christian Brotcorne en Stefaan Van Hecke, *Parl.St.* Kamer 2011-12, 53-1009/010, 117.

²⁹ In het Verslag namens de Commissie voor de Justitie wordt verduidelijkt dat het artikel waarop bepaalde auteurs zich baseren voor de voorafgaande homologatie door de vrederechter enkel toepasselijk is bij de beoordeling over betwistingen omtrent de uitvoering van de buitengerechtelijke bescherming.

helemaal niet in de lijn liggen van de doelstellingen die worden beoogd door de invoering van de buitengerechtigde bescherming.³⁰

36. Uit het voorgaande kan afgeleid worden dat het aan de lasthebber toekomt om te beoordelen wanneer de lastgever in een toestand komt waarop de buitengerechtigde bescherming in werking kan treden. De lasthebber mag dit enkel en alleen doen op basis van de eerder overeengekomen lastgeving. Deze beoordeling is tegenstelbaar aan derden te goeder trouw.³¹ Hierdoor mag een derde ervan uitgaan dat de lasthebber geldig mag optreden en zijn lastgever verbindt. Zonder deze bepaling zou elke derde telkens moeten nagaan of de lastgever zich wel degelijk in een toestand bevindt waardoor geldig gebruik kan worden gemaakt van de lastgeving zodat de lasthebber in zijn naam en voor zijn rekening kan optreden.

Het verdient aanbeveling om in de notariële lastgeving uitdrukkelijk op te nemen dat de afspraak omtrent de inwerkingtreding louter tussen partijen speelt zonder dat derden dienen na te gaan of dit wel is nageleefd.

“De afspraak tussen de partijen omtrent de uitvoering van de lastgeving zullen de partijen uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van de lasthebber naleven, zonder dat derden moeten nagaan of deze afspraak wel werd nageleefd.”

37. Indien een notaris geconfronteerd wordt met een rechtshandeling die voor hem wordt gesteld op grond van een lastgeving buitengerechtigde bescherming, is deze niet verplicht om te controleren of de lasthebber geldig mag, en kan optreden voor de lastgever. De uitsluitende verantwoordelijkheid ligt hiervoor bij de lasthebber. Desalniettemin zal de notaris op basis van zijn zorgvuldigheidsplicht wel aan de lasthebber moeten vragen of de lastgever zich reeds in een toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek bevindt. In de akte neemt hij een clause op waarbij hij verklaart dat de partijen ingelicht werden over de voorwaarden van de buitengerechtigde bescherming en de inwerkingtreding

---

³⁰ A. WYLLEMAN, “Buitengerechtigde bescherming”, in P. SENAEVE, F. SWENNEN, G. VERSCHULDEN (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, Die Keure, 2014, 38.

³¹ Art. 490, §3, lid 1 in fine BW.

daarvan, dat hij de lasthebber heeft gevraagd of de voorwaarden om op te treden zijn vervuld en desgevallend de bevestiging daarop uitgaande van de lasthebber.³²

De tegenpartij die handelt met de lasthebber is bijgevolg evenmin verantwoordelijk om de toestand van de lastgever te beoordelen. Zoals gezegd is de beoordeling van de toestand van de lastgever door de lasthebber immers tegenstelbaar aan derden te goeder trouw. Dit vereist dat de tegenpartij niet op de hoogte is van de gezondheidstoestand van de lastgever. De onwetendheid van de tegenpartij kan na het stellen van de rechtshandeling niet worden ingeroepen tegen hem. In het andere geval, waarbij de tegenpartij ervan op de hoogte is dat de lasthebber, gegeven de toestand van de lastgever, nog niet mocht optreden of daaraan twijfelt, kan dit wel worden ingeroepen tegen de tegenpartij. In dat geval kan de rechtshandeling nietig worden verklaard indien naderhand zou blijken dat de lasthebber inderdaad (nog) niet mocht optreden.

38. Om meer rechtszekerheid in te bouwen is evenwel voorzien in een aanvullende, doch niet verplichte procedure waarbij de vrederechter kan bevestigen dat de buitengerechtelijke bescherming in werking is getreden. Indien toch nog onduidelijkheid zou bestaan over dit ogenblik kunnen de lastgever, de lasthebber, iedere belanghebbende partij en zelfs de Procureur des Konings zich tot de vrederechter wenden zodat deze een beslissing kan nemen omtrent de uitvoering van de lastgeving. De vrederechter kan dit zelfs ambtshalve doen.³³ Uit de bewoording “*kan*” blijkt duidelijk dat dit een mogelijkheid is en geen verplichting. Ingeval de vrederechter vaststelt dat de lastgever zich bevindt in de toestand als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 BW, dat de lastgeving beantwoordt aan het belang van de lastgever en dat de lasthebber zijn/haar opdracht heeft aanvaard, beveelt hij dat de lastgeving wordt uitgevoerd overeenkomstig artikel 490/2 BW. Idealiter bevestigt de vrederechter dan onmiddellijk de handelingsonbekwaamheid van de lastgever. Zijn beslissing wordt per gerechtsbrief ter kennis gebracht aan de verzoeker, de lastgever en de lasthebber.³⁴ De rechter kan evenwel ook oordelen dat de buitengerechtelijke bescherming niet voldoet. In dat geval kan hij een aanvullende of volledig nieuwe rechterlijke beschermingsmaatregel bevelen.

---

³² J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 222-223.

³³ Art. 490/1, §2, lid 1 BW.

³⁴ Art. 490/1, §2, lid 2 BW.

Het valt alleen maar toe te juichen dat de wet in een facultatieve procedure voorziet en niet in een verplichte tussenkomst bij de vrederechter. Het grote voordeel van deze facultatieve procedure is dat op die wijze mogelijk misbruik vermeden wordt of duidelijkheid kan geschapen worden in familiale situaties waar elk vertrouwen zoek is. Desondanks bestaat het gevaar dat personen die oorspronkelijk niet in beeld kwamen bij de lastgeving deze mogelijkheid zullen aanwenden om naar de vrederechter te stappen om toch min of meer het ogenblik van inwerkingtreding te laten controleren. Men denkt maar aan ontevreden familieleden die niet als lasthebber aangeduid werden maar wel kennis kregen van de lastgevingsovereenkomst.

Hoofdstuk 3: Inhoud van de lastgeving

Afdeling 1: De keuze van de lasthebber

39. De lastgever is in principe vrij om zijn lasthebber aan te duiden, met uitzondering van bepaalde, door de wet opgesomde personen die niet als lasthebber mogen optreden. Ook op dit vlak wordt de buitengerechtelijke bescherming gekenmerkt door een grote mate van conventionele vrijheid. Zo bepaalt artikel 490, §1, lid 2 van het Burgerlijk Wetboek: “in afwijking van het eerste lid kunnen in dat geval niet als lasthebber optreden: 1° de personen op wie een in afdeling 3 bedoelde rechterlijke beschermingsmaatregel van toepassing is; 2° de personen die krachtens artikel 496/6 geen bewindvoerder mogen zijn.” Het gaat bijgevolg om personen ten aanzien van wie een rechterlijke of buitengerechtelijke beschermingsmaatregel werd genomen, rechtspersonen³⁵, bestuurs- of personeelsleden van de instelling waar de beschermde persoon verblijft, personen die niet vrij over hun goederen kunnen beschikken en personen die volledig ontzet zijn uit hun ouderlijk gezag.³⁶

40. De wetgever wou door de uitsluiting van deze personen het risico op misbruiken, wanbeheer of potentiële belangentegenstellingen vermijden.³⁷ In vele gevallen zal de lastgever kiezen voor iemand uit zijn naaste familiekring, omdat dit praktisch het meest eenvoudige is: dit zijn de personen waar men het meeste contact mee heeft, die men het meeste vertrouwt en waarvan men verwacht dat deze de lastgevingsovereenkomst niet zullen misbruiken.³⁸ Door middel van de figuur van de lastgeving kan aan het sociale netwerk van de lastgever ook een grotere rol worden toebedeeld. Vrienden, kennissen, familieleden enzovoort kunnen immers tot lasthebber worden aangewezen.³⁹ In elk geval zal de lasthebber aan zijn keuze de nodige aandacht moeten besteden. De aanstelling van zijn lasthebber(s) is vrij delicaat en kan gevoelig liggen in complexe familiale situaties, denk maar aan de toename van

---

³⁵ Met uitzondering van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de beschermde persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt

³⁶ Art. 496/6 BW.

³⁷ Wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* 2011-12, nr. 53-1009/010, 32.

³⁸ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijk regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 269.

³⁹ Wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* 2011-12, nr. 53-1009/001, 39

hersamengestelde gezinnen of families waarbij het contact met sommige familieleden moeilijk verloopt of zelfs helemaal verbroken is.⁴⁰

41. De meest veilige keuze is om de lasthebber te kiezen uit de leden van het kerngezin: echtgenote, wettelijk of feitelijk samenwonende partners, kinderen of zelfs inwonende kleinkinderen. Zij zijn op de hoogte van de wensen en noden van de lastgever, simpelweg omdat zij deze kennen en met hem samenleven of samengeleefd hebben. De echtgenoot kan bovendien op grond van het concurrentieel bestuur reeds de meeste handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever.⁴¹ Hoewel dit voor de minste problemen zorgt, is het soms aangewezen om niet (enkel) de echtgenoot van de lastgever als lasthebber aan te stellen. Meer bepaald in de gevallen waarin de echtgenoot zelf reeds kampt met een zwakke gezondheid en zijn/haar taak niet meer kan waarnemen. In deze gevallen kan het handig zijn de kinderen reeds in de lastgevingsovereenkomst op te nemen, al dan niet in tweede lijn of in samenspraak met de echtgenoot voor bepaalde rechtshandelingen.⁴²

Onderafdeling 1: Aanstelling van de echtgenoot als lasthebber

42. Zoals eerder reeds vermeld kan elke echtgenoot op grond van het principe van concurrentieel bestuur alleen optreden. Beide echtgenoten nemen elk afzonderlijk het bestuur van het gemeenschappelijk vermogen waar, daaronder zijn inbegrepen alle bevoegdheden van beheer, genot en beschikking.⁴³ Dit volstaat evenwel niet voor bepaalde rechtshandelingen waarbij beide echtgenoten samen dienen toe te stemmen.⁴⁴ Daarom wordt in de lastgeving tussen echtgenoten voorzien dat de echtgenoot toestemming geeft aan de andere echtgenoot om eveneens deze bijzondere rechtshandelingen te stellen. De lastgeving zal vooral geschikt zijn bij het stellen van rechtshandelingen die betrekking hebben op het eigen vermogen van één van de echtgenoten.⁴⁵

---

⁴⁰ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijk regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 269.

⁴¹ *Supra.*

⁴² *Infra*; C. DE WULF, “De nieuwe wettelijk regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 269.

⁴³ Art. 1415-1416 BW.

⁴⁴ Art. 1418-1419 BW.

⁴⁵ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijk regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 271-272.

43. Als voorbeeld kan verwezen worden naar onderstaande clausule:

“Elke echtgenoot verklaart hierbij zijn echtgenoot aan te stellen als zijn lasthebber met het doel daarmee voor zichzelf een buitengerechtigde bescherming te creëren zoals voorzien door artikel 490 en volgende van het Burgerlijk Wetboek en zoals hierna verder omschreven. Hierbij geeft elke echtgenoot volmacht aan zijn andere echtgenoot om in zijn naam en voor zijn rekening alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, met inbegrip van alle daden van beheer, daden van beschikking en proceshandelingen van welke aard ook en dit met betrekking tot zijn gehele vermogen en alle aspecten daarvan. In uitvoering daartoe heeft elke lasthebber de bevoegdheid al het nodige te doen hetgeen zich opdringt en meer bepaald alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal, stukken en documenten van welke aard ook te ondertekenen, op te maken, te doen opmaken en te doen verlijden, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen. Deze volmacht is algemeen en heeft niet tot doel enige bevoegdheid, die niet uitdrukkelijk is opgesomd, uit te sluiten.”

Onderafdeling 2: Aanstelling van de echtgenoot en de kinderen in tweede lijn

44. Het komt vaak voor dat echtgenoten een buitengerechtigde bescherming organiseren waarbij zij eerst aan elkaar volmacht verlenen om op te treden, maar meteen hun kinderen in tweede lijn aanstellen voor het geval dat zij beiden of de langstlevende van hen niet meer in staat zou zijn om op te treden. Op die manier vermijden zij dat zij na het overlijden van de eerststervende echtgenoot een nieuwe volmacht moeten opmaken en op deze wijze vermijden zij tevens het risico dat op dat ogenblik de langstlevende van hen niet langer bekwaam is om dergelijke volmacht te verlenen.

45. Als voorbeeld kan verwezen worden naar onderstaande clausule:

“Elke echtgenoot verklaart hierbij zijn echtgenoot aan te stellen als zijn lasthebber met het doel daarmee voor zichzelf een buitengerechtigde bescherming te creëren zoals voorzien door artikel 490 en volgende van het Burgerlijk Wetboek en zoals hierna verder omschreven. Hierbij geeft elke echtgenoot volmacht aan zijn andere echtgenoot om in zijn naam en voor zijn rekening alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, met inbegrip van alle daden van beheer, beschikking en proceshandelingen van welke aard ook en dit met betrekking tot zijn gehele vermogen en alle aspecten daarvan. In uitvoering daartoe heeft elke lasthebber de

bevoegdheid al het nodige te doen hetgeen zich opdringt en meer bepaald alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal, stukken en documenten van welke aard ook te ondertekenen, op te maken, te doen opmaken en te doen verlijden, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen. Deze volmacht is algemeen en heeft niet tot doel enige bevoegdheid, die niet uitdrukkelijk is opgesomd, uit te sluiten.

Indien elke of de langstlevende echtgenoot zich in een staat bevindt als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek die het hem niet langer mogelijk maakt zelf de rechtshandeling te stellen of niet langer wenst op te treden als lasthebber, verklaren de comparanten dat zij willen dat hun kinderen, 1° de heer X, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats); 2° mevrouw Y, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats), als hun lasthebbers zullen optreden met dezelfde bevoegdheden als hierboven bepaald. De aanvaarding door hen van deze opdracht, zal blijken uit de vrijwillige uitvoering ervan. De comparanten verklaren dat deze lastgeving onmiddellijk in werking treedt naar derden toe en dit louter op voorlegging van een afschrift van deze akte en het bewijs van de registratie ervan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten. Evenwel komen partijen – behoudens latere andersluidende overeenkomst – overeen dat tussen hen deze lastgeving slechts zal uitgevoerd worden vanaf het ogenblik dat elke lastgever zich in een toestand bevindt dat hij/zij niet meer over voldoende vermogen beschikt om met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen. Elke lastgever geeft hierbij aan hun kinderen, x en y, de toelating om zich vanaf dat ogenblik te richten tot de behandelend geneesheer van de lastgever met het oog op het bekomen van een medisch attest waarin deze verklaart dat de lastgever niet meer over voldoende wilsvermogen beschikt. Door het louter bekomen van dit attest, mag de lasthebber handelingen stellen in naam en voor rekening van de lastgever op voorlegging van de lastgeving. De lastgever geeft voor zover nodig hiertoe uitdrukkelijk toelating aan zijn/haar behandelend geneesheer.”

Onderafdeling 3: Aanstelling van één lasthebber

46. De aanstelling van één lasthebber heeft als voordeel dat enkel de lasthebber rechtstreeks moet overleggen met de lastgever en niet met andere lasthebbers. Zo kan de situatie waarbij meerdere lasthebbers dezelfde handeling stellen voor de lastgever zich niet voordoen. Deze lastgeving heeft echter tot nadeel dat het risico op misbruik veel groter is en er minder controle is. De lasthebber hoeft, indien de lastgever niet langer wilsbekwaam is, aan

niemand meer verantwoording en rekenschap af te leggen, hoewel hij alle handelingen met betrekking tot alle aspecten van het vermogen van de lastgever kan stellen. De aanstelling van één lasthebber vereist derhalve een grenzeloos vertrouwen door de lastgever in de persoon van de lasthebber. Deze lastgeving zal meermaals voorkomen omdat vele personen niet over een dermate uitgebouwde familiale of sociale kring beschikken om meerdere lasthebbers aan te stellen.

47. Als voorbeeld kan naar de hieronder uitgewerkte clause worden verwezen:

“De lastgever verklaart hierbij de heer X, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats), als zijn lasthebber aan te stellen met de bedoeling daarmee voor zichzelf een buitengerechtigde bescherming te creëren zoals voorzien door artikel 490 en volgende van het Burgerlijk Wetboek en zoals hierna verder omschreven.

Hierbij geeft de lastgever volmacht aan de lasthebber om in zijn naam en voor zijn rekening alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, met inbegrip van alle daden van beheer, beschikking en proceshandelingen van welke aard ook en dit met betrekking tot zijn gehele vermogen en alle aspecten daarvan. In uitvoering daartoe heeft de lasthebber de bevoegdheid al het nodige te doen hetgeen zich opdringt en meer bepaald alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal, stukken en documenten van welke aard ook te ondertekenen, op te maken, te doen opmaken en te doen verlijden, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen. Deze volmacht is algemeen en heeft niet tot doel enige bevoegdheid, die niet uitdrukkelijk is opgesomd, uit te sluiten.”

Onderafdeling 4: Aanstelling van meerdere lasthebbers

§1: Principe van afzonderlijk optreden

48. Indien de lastgever dit wenst kan bepaald worden dat elke lasthebber volledig afzonderlijk kan optreden zonder tussenkomst van de andere lasthebbers. Dit principe van volledig afzonderlijk optreden valt evenwel af te raden wegens het gebrek aan controle vooraf door de andere lasthebbers en het gevaar op misbruiken. Daarnaast is het mogelijk dat één van de lasthebbers op die manier zijn wil doordrukt hoewel de andere lasthebbers gekant zijn tegen de voorgenomen rechtshandeling. Dit zou eventueel nog kunnen verholpen worden door een voorafgaandelijk inlichtingsplicht in te voeren tussen de verschillende lasthebbers

onderling, maar het verdient aanbeveling om de partijen eerder in de richting te bewegen van de alternatieven die hieronder geduid worden.

“De comparanten verklaren dat elke lasthebber het recht heeft om elk afzonderlijk op te treden voor alle mogelijk rechtshandelingen. De lasthebber zal regelmatig overleg plegen met de lastgever en hem informeren over de gestelde handelingen, zolang als mogelijk in het licht van de gezondheidstoestand van de lastgever. (eventueel) In elk geval zullen de lasthebbers elkaar vooraf inlichten over elke voorgenomen rechtshandeling.”

§ 2: Principe van afzonderlijk optreden met uitzonderingen

49. Een alternatieve clausule bestaat erin dat de lasthebbers elk afzonderlijk mogen optreden voor gewone rechtshandelingen, evenwel met een gezamenlijk optreden voor rechtshandelingen waarvoor in het gemeen recht de bewindvoerder met een algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid een machtiging van de vrederechter moet bekomen.⁴⁶ Op die wijze wordt meer zekerheid ingebouwd voor belangrijke rechtshandelingen en is de instemming van alle lasthebbers vereist vooraleer de rechtshandeling kan gesteld worden.

“Elke lasthebber heeft de bevoegdheid en het recht om afzonderlijk op te treden, behoudens de hierna bepaalde uitzonderingen. Zij dienen elkaar wel te informeren van de in dit kader gestelde handelingen en zullen zolang de gezondheidstoestand van de lastgever dit toelaat met hem/haar overleg plegen en hem/haar informeren. In afwijking van het principe van afzonderlijk optreden, dienen de lasthebbers voor het stellen van rechtshandelingen waarvoor een bewindvoerder normaliter een machtiging van de vrederechter dient te bekomen, gezamenlijk op te treden, evenwel met uitzondering van gebeurlijke overschrijvingen en afhalingen van gelden geplaatst op een rekening op naam van de lastgever bij een financiële instelling.”

Of een andere mogelijkheid:

“Elke lasthebber heeft de bevoegdheid en het recht om afzonderlijk op te treden, behoudens de hierna bepaalde uitzonderingen. Zij dienen elkaar wel te informeren van de in dit kader gestelde handelingen en zullen zolang de gezondheidstoestand van de lastgever dit toelaat met hem/haar overleg plegen en hem/haar informeren. In afwijking van het principe van afzonderlijk optreden, dienen de lasthebbers voor het stellen van rechtshandelingen waarvoor een bewindvoerder normaliter een machtiging van de vrederechter dient te bekomen, steeds

---

⁴⁶ C. CASTELEYN, J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 45.

met (x-aantal) lasthebbers op te treden, evenwel met uitzondering van gebeurlijke overschrijvingen en afhalingen van gelden geplaatst op een rekening op naam van de lastgever bij een financiële instelling.”

50. Partijen regelen idealiter onmiddellijk de hypothese waarbij er niet langer meerdere lasthebbers zullen bestaan of hun opdracht nog willen uitvoeren. Als gevolg van uiteenlopende omstandigheden kan het denkbaar zijn dat een lasthebber het niet langer opportuun acht om op te treden met dergelijke bevoegdheid. Daarom kan de volmacht volgende aanvulling bepalen:

“Indien de lastgeving in hoofde van een of meerdere van de lasthebbers eindigt als gevolg van welke omstandigheid dan ook en hierdoor nog slechts één lasthebber overblijft, zal het gezamenlijk optreden niet langer gelden.”

§ 3: Principe van gezamenlijk optreden

51. De lastgever kan ervoor kiezen dat zijn lasthebbers voor het stellen van alle mogelijke handelingen gezamenlijk moeten optreden. Geen van de lasthebbers mag in dat geval afzonderlijk optreden.

52. Als voorbeeld kan verwezen worden naar het hieronder bepaalde:

“De lastgever geeft hierbij volmacht aan de lasthebbers om in zijn naam en voor zijn rekening alle mogelijke rechtshandelingen te stellen, met inbegrip van alle daden van beheer, beschikking en proceshandelingen van welke aard ook en dit met betrekking tot zijn gehele vermogen en alle aspecten daarvan. In uitvoering daartoe heeft elke lasthebber de bevoegdheid al het nodige te doen hetgeen zich opdringt en meer bepaald alle overeenkomsten, akten, notulen, processen-verbaal, stukken en documenten van welke aard ook te ondertekenen, op te maken, te doen opmaken en te doen verlijden, alle vergaderingen bij te wonen en stemrechten uit te oefenen. Deze volmacht is algemeen en heeft niet tot doel enige bevoegdheid, die niet uitdrukkelijk is opgesomd, uit te sluiten.

De lasthebbers hebben enkel het recht om gezamenlijk op te treden. Indien de lastgeving in hoofde van een of meerdere van de lasthebbers eindigt als gevolg van welke omstandigheid dan ook en hierdoor nog slechts één lasthebber overblijft, zal het gezamenlijk optreden niet langer gelden.”

Afdeling 2: Aanstelling lasthebber ad hoc

53. In bepaalde gevallen is het denkbaar dat een lasthebber niet voor de lastgever kan optreden omdat hij zich met een belangentegenstelling geconfronteerd ziet met zijn eigen belangen. Als voorbeeld kan verwezen worden naar een lasthebber die samen met de lastgever gerechtigd is in een nalatenschap en waarbij een verdelingsakte moet worden verleden of naar de verkoop waarbij de lasthebber optreedt als koper van de lastgever.⁴⁷ In dat geval is het onmogelijk voor de lasthebber om de rechtshandeling te stellen op straffe van relatieve nietigheid.⁴⁸ De partijen kunnen dit echter voorkomen door in de lastgeving onmiddellijk een lasthebber *ad hoc* aan te stellen voor de hypothese dat zich een tegenstelling van belangen voordoet tussen de lastgever en de oorspronkelijke lasthebber. Bovendien kan gekozen worden voor successieve lasthebbers *ad hoc* om eveneens de hypothese te dekken waarbij de aangestelde lasthebber *ad hoc* zijn opdracht niet meer kan uitvoeren.

54. Als voorbeeld van clausule kan verwezen worden naar het hieronder bepaalde:
“In geval van tegenstrijdigheid van belangen tussen de lastgever en de lasthebber(s) verklaart de lastgever dat de heer Y, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats), als lasthebber ad hoc zal optreden. Indien x niet langer in staat is om als lasthebber ad hoc op te treden of zelf met een belangentegenstelling geconfronteerd wordt, zal mevrouw Z, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats), als opvolgende lasthebber ad hoc optreden.”

55. Indien dergelijke clausule niet is voorzien in de lastgevingsovereenkomst en de lasthebber een belangentegenstelling heeft ten opzichte van de lastgever, voorziet de wet dat de vrederechter kan tussenkomen en een lasthebber *ad hoc* kan aanstellen, ambtshalve of op verzoek van de lastgever of elke belanghebbende. De procedure van artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing.⁴⁹

---

⁴⁷ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 227.

⁴⁸ Cass. 18 maart 2004, *RW* 2004-05, 303, noot A. SMETS.

⁴⁹ Art. 490/2, §1, lid 4 BW.

Afdeling 3: Aanstelling vertrouwenspersoon

56. Artikel 490/2, §1, lid 3 van het Burgerlijk Wetboek voorziet dat de lastgever in de lastgevingsovereenkomst een derde kan aanwijzen die door de lasthebber op de hoogte moet gebracht worden van de handelingen door hem verricht.

De rechtsleer heeft dit aangegrepen om te bepleiten dat in de lastgevingsovereenkomst – naar analogie met het bewind – een vertrouwenspersoon kan worden aangesteld met een verregaande, conventioneel geregelde bevoegdheid. In de lastgevingsovereenkomst zelf moduleren partijen dan de opdracht en bevoegdheden van deze vertrouwenspersoon en bepalen zij eveneens of er een opvolgende vertrouwenspersoon zal worden aangeduid.

57. In geval van een uitgebreide bevoegdheid zou deze vertrouwenspersoon dan belast zijn met het toezicht op de uitvoering van de lastgeving door de lasthebber en bevindt hij zich in een onafhankelijke positie ten opzichte van de lasthebber. Bovendien zou deze vertrouwenspersoon kunnen tussenkomen en toestemmen in bepaalde rechtshandelingen waarvoor een bewindvoerder met een algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid een machtiging van de vrederechter behoeft. Naar analogie met het bewind zou de lasthebber dan jaarlijks verantwoording en rekenschap kunnen afleggen aan deze persoon.

In geval van een beperkte bevoegdheid zal deze persoon enkel toezien op de goede uitvoering van de lastgeving en in bepaalde gevallen advies kunnen geven, dat evenwel niet bindend is voor de lasthebber die de rechtshandeling uiteindelijk moet stellen.⁵⁰

Voor de aanvaarding van de opdracht kan net zoals bij de lasthebber zelf gesteld worden dat de aanvaarding stilzwijgend kan blijken uit de uitvoering van zijn opdracht, maar om alle twijfel te vermijden is het aangeraden om de vertrouwenspersoon in de lastgevingsovereenkomst te laten tussenkomen ter aanvaarding van zijn opdracht.⁵¹

58. Als voorbeeld kan verwezen worden naar onderstaande clausule:

---

⁵⁰ J. BAEL, “De buitengerechtigde bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 231-232.

⁵¹ C. DE WULF, “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 274.

“De lastgever verklaart als vertrouwenspersoon aan te stellen, de heer X / mevrouw Y, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats). Indien voornoemde heer X / mevrouw Y, zijn/haar taak niet naar behoren kan uitoefenen, om welke reden dan ook (gezondheidstoestand of overlijden), verklaart de lastgever dat de heer Z, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats) als opvolgend vertrouwenspersoon wordt aangeduid.

De vertrouwenspersoon treedt op als tussenpersoon en klankbord voor de lastgever en de lasthebber. Zij zullen beiden nauw contact onderhouden met de vertrouwenspersoon en hem op regelmatige tijdstippen inlichten en informeren over het verloop van de lastgeving.

Indien de lastgever zich in een toestand komt te bevinden die het hem/haar niet meer toelaat met kennis van zaken beslissingen te nemen en/of handelingen te stellen, zal de vertrouwenspersoon de lastgever helpen bij het uiten van diens mening.

In deze hypothese heeft de lasthebber voor het stellen van de volgende handelingen de voorafgaande toestemming van de vertrouwenspersoon nodig:

(als voorbeeld)

- Alle daden van vervreemding, behoudens indien dit dient om in het normaal levensonderhoud van de lastgever te voorzien;*
- Het hypothekeren of in pand geven van de goederen van de lastgever;*
- Het afsluiten van huurcontracten voor een duur van meer dan negen jaar;*
- Het zuiver aanvaarden, verwerpen of aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving van een nalatenschap waarin de lastgever erfgenaam of legataris is.*

Indien de vertrouwenspersoon meent dat de lasthebber te kort schiet in de uitoefening van de hem/haar opgedragen taak, kan hij zich tot de vrederechter wenden, met het oog op het bekomen van een beslissing omtrent de uitvoering van de lastgeving, het opleggen van een aanvullende of vervangende gerechtelijke beschermingsmaatregel.”

Hoofdstuk 4: Bijzondere rechtshandelingen

Afdeling 1: Schenkingen

Onderafdeling 1: Verrichten van schenkingen

59. Zoals eerder reeds gesteld heeft de buitengerechtigde bescherming niet de handelingsonbekwaamheid van de lastgever tot gevolg. Deze blijft bekwaam om alle handelingen te stellen. Dit betekent dat de lastgever zelf nog schenkingen kan doen op voorwaarde dat hij nog voldoende gezond van geest is.⁵² De notaris die de schenking verlijdt, moet dit nagaan. Indien blijkt dat de lastgever niet meer voldoende gezond van geest is, kan hij zelf de schenking niet meer doen en moet de notaris zijn ambt weigeren. Kan zijn lasthebber deze dan in zijn plaats doen? Bij het bewind is in elk geval voorzien dat de beschermde persoon na machtiging van de vrederechter onder bepaalde voorwaarden toch nog kan schenken.⁵³

60. Vooreerst moet worden vermeld dat een volmacht tot schenken notarieel moet worden verleden.⁵⁴ Een onderhandse lastgevingsovereenkomst waarbij de lasthebber de mogelijkheid wordt geboden om schenkingen te doen voor de lastgever is bijgevolg reeds uitgesloten.

Daarenboven moet de volmacht tot schenking een uitdrukkelijke en bijzondere volmacht zijn.⁵⁵ Dit is immers een daad van beschikking die een uitdrukkelijke lastgeving vergt. Het bijzonder karakter vereist dat de volmacht slechts één of meerdere goederen bevat.⁵⁶ Bepaalde rechtsleer stelt dat de volmacht de identiteitsgegevens van de begiftigden, het voorwerp van de schenking en de modaliteiten van de schenking moet bevatten.⁵⁷

---

⁵² Art. 901 BW.

⁵³ Art. 905 BW en art. 499/7, §4 BW: indien de wil om te schenken blijkt uit de verklaring van keuze van de bewindvoerder of uit eerdere schriftelijke of mondelinge verklaringen van de beschermde persoon en indien de schenking de beschermde persoon niet behoeftig maakt of dreigt behoeftig te maken.

⁵⁴ Art. 933 BW; H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge. VIII/I, Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 557.

⁵⁵ W. PINTENS, C. DECLERCK, J. DU MONGH, K. VANWINCKELEN, *Familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 706-707.

⁵⁶ Art. 1987 BW; H. DE PAGE, *Traité élémentaire de droit civil belge. VIII/I, Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 559.

⁵⁷ E. DE WILDE D'ESTMAEL, "Les donations", *Rep. not. Tome III livre VII*, Brussel, Larcier, 1995, 153; R. BARBAIX, "Actuele ontwikkelingen familiaal vermogensrecht 2013" in X, *Tendensen vermogensrecht 2014*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 8 en 24; E. DE NOLF, E. EVERTS, "De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid:

61. Concreet betekent dit dat in de lastgevingsovereenkomst een opsomming moet worden gemaakt van de schenkingen die de lastgever in de toekomst nog wil stellen, waarbij de begiftigden en het voorwerp van de schenking reeds zijn aangeduid, waarbij reeds beslist is of de schenking wordt gedaan als voorschot op erfdeel dan wel buiten deel en waarbij ook de voorwaarden van de schenking reeds zijn vastgelegd. Dit betekent dat de lastgever goed moet nadenken wat hij in de toekomst nog wil schenken. De opname van eventuele latere schenkingen in de lastgevingsovereenkomst betekent niet dat de lasthebber de verplichting heeft om deze schenkingen later daadwerkelijk uit te voeren, dit blijft een mogelijkheid. Uiteraard moet wel rekening gehouden worden met een mogelijke belangenstelling tussen de lastgever en de lasthebber. Indien de lasthebber de begunstigde is van een schenking, dient een bijzondere lasthebber *ad hoc*⁵⁸ aangesteld te worden in de lastgevingsovereenkomst die dan de schenking zal uitvoeren in naam en voor rekening van de lasthebber.

62. Opmerkelijk is dat de lasthebber zelf niet is getroffen door een onbekwaamheid tot ontvangen, in tegenstelling tot hetgeen geldt bij de rechterlijke bescherming. Artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek heeft immers een onbekwaamheid tot ontvangen ingevoerd voor bewindvoerders en eenieder die een gerechtelijk mandaat uitoefent. Dit betekent dat zij geen schenking noch legaat kunnen ontvangen van de persoon die zij beschermen of ten aanzien van wie zij hun mandaat uitoefenen. Deze onbekwaamheid geldt eveneens voor een aantal tussenpersonen, meer bepaald de ouders, de kinderen en afstammelingen en de echtgenoot van de onbekwame en de persoon met wie deze wettelijk samenwoont (artikel 911 BW). Er is wel een uitzondering voorzien voor algemene beschikkingen ten voordele van de bloedverwanten tot en met de vierde graad, mits de overledene geen erfgenamen in rechte lijn nalaat, tenzij de erfgenaam zelf tot die erfgenamen behoort en ten voordele van de echtgenoot, wettelijk samenwonende of de persoon met wie de beschikker een feitelijk gezin vormt.⁵⁹ De onbekwaamheid tot ontvangen speelt dus vooral in een context waarbij de beschermde persoon slechts verre familie of vrienden wil aanduiden als bewindvoerder. Dit wordt nu onmogelijk indien hij deze ook wil begunstigen bij leven of bij overlijden. De beschermde persoon zal dus eerder een keuze dienen te maken: zal hij de persoon die hij wenst te begiftigen toch als bewindvoerder aanduiden in zijn verklaring van keuze of zal hij kiezen voor een andere persoon of een professionele bewindvoerder zodat hij de persoon die

---

kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 164.

⁵⁸ *Supra.*

⁵⁹ Art. 909, lid 3, 2° - 3° BW.

oorspronkelijk zijn eerste keuze was, toch kan begiftigen. Indien een persoon weet dat hij schenkingen of legaten mag ontvangen van de beschermde persoon en wordt aangeduid als gewenste bewindvoerder in de verklaring van keuze, zal hij er beter aan doen om zijn opdracht te weigeren.

De vraag rijst nu of de lasthebber ook door deze onbekwaamheid tot ontvangen wordt getroffen. Mijns inziens moet deze vraag absoluut ontkennend beantwoord worden. De lasthebber die aangesteld werd in een lastgeving die tot doel heeft een buitengerechtelijke bescherming tot stand te brengen, is geen bewindvoerder noch een persoon die een gerechtelijk mandaat uitoefent. Hij oefent een mandaat uit dat buiten elke gerechtelijke weg tot stand gebracht werd. Het is de lastgever die de lasthebber heeft aangesteld, niet een rechter. Dit geldt eveneens voor de aangestelde vertrouwenspersoon. Ook BAEL is dezelfde mening toegedaan.⁶⁰

De notaris moet ingevolge zijn informatie- en adviesverplichting duidelijk meedelen aan cliënten die in hun verklaring van keuze van bewindvoerder een persoon willen aanduiden die getroffen wordt door de onbekwaamheid tot ontvangen van artikel 908 BW, dat zij beter een buitengerechtelijke bescherming tot stand brengen zodat de persoon van hun keuze zowel als lasthebber kan optreden en tegelijk nog begiftigd kan worden. Het is vooral bij deze categorie van personen dat dit een groot verschil uitmaakt. Indien een lid van het kerngezin of van de afstammelingen in rechte lijn als gewenste persoon is aangeduid is er op het vlak van de onbekwaamheid tot ontvangen geen verschil tussen het bewind en de buitengerechtelijke bescherming omdat deze persoon onder de uitzonderingsgevallen van de onbekwaamheid tot ontvangen valt.

63. In de notariële praktijk kan volgende clausule gebruikt worden waarbij geen sprake is van een belangentegenstelling:

“De lastgever geeft hierbij volmacht aan de lasthebber om in zijn naam en voor zijn rekening volgende rechtshandeling te stellen: in geval van verkoop van de onroerende goederen, eigendom van de lastgever, de opbrengst daarvan te schenken aan de heer X / mevrouw Y,

---

⁶⁰ J. BAEL, “De buitengerechtelijke bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 249.

geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats), voor de geheelheid in volle eigendom als voorschot op erfenis.

De lastgever verklaart dat het zijn wil is dat deze volmacht door de lasthebber aangewend wordt, zelfs indien de lastgever intussen wilsonbekwaam geworden is.”

Als voorbeeld waarbij er wel een belangentegenstelling is tussen de lastgever en de lasthebber:

“De lastgever stelt hierbij aan als zijn bijzondere gevolmachtigden, met het recht om, elk afzonderlijk, in zijn naam en voor zijn rekening op te treden en te handelen binnen de perken van deze volmacht:

- *De heer X, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats);*
- *Mevrouw Y, geboren te (plaats) op (datum), wonende te (woonplaats);*

Hierna genoemd “de lasthebbers”

Aan wie de lastgever volmacht geeft om de volgende rechtshandeling te stellen: in geval van verkoop van de onroerende goederen, eigendom van de lastgever, de opbrengst daarvan te schenken aan de heer X / mevrouw Y voor de geheelheid in volle eigendom als voorschot op erfenis.

De lastgever verklaart dat het zijn wil is dat deze volmacht door de lasthebbers aangewend wordt, zelfs indien de lastgever intussen wilsonbekwaam geworden is.”

Onderafdeling 2: Aanvaarden van schenkingen

64. De lastgever kan perfect een volmacht geven aan zijn lasthebber om in zijn naam en voor zijn rekening een schenking te aanvaarden. Deze mogelijkheid wordt voorzien door artikel 933 van het Burgerlijk Wetboek. De volmacht moet wel bijzonder zijn in de zin dat deze uitdrukkelijk in het aanvaarden van schenkingen moet voorzien.⁶¹

---

⁶¹ E. DE NOLF, E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 169; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief Notariaat*, 2014, afl. 18, 7.

Afdeling 2: Testamenten

65. De opstelling en herroeping van een testament is een strikt persoonlijke handeling. Het is nooit toegelaten om deze bevoegdheid te delegeren aan iemand anders.⁶² Een lasthebber kan bijgevolg niet aangesteld worden in de lastgevingsovereenkomst om bij volmacht een testament op te maken voor de lastgever.

Overigens moet wel worden opgemerkt dat na de lastgevingsovereenkomst de lastgever principieel handelingsbekwaam blijft. Dit betekent dat zolang hij gezond van geest is zelf zijn testament kan opmaken (artikel 901 van het Burgerlijk Wetboek).

66. De lasthebber is – net zoals onder de schenking reeds besproken werd – niet getroffen door de onbekwaamheid tot ontvangen van artikel 908 van het Burgerlijk Wetboek.

Afdeling 3: Huwelijkscontracten en wijzigingen aan het huwelijksvermogensstelsel

67. Zoals reeds eerder gesteld heeft de buitengerechtelijke bescherming niet tot gevolg dat de lastgever handelingsonbekwaam wordt. Dit betekent dat zolang hij nog voldoende de draagwijdte van zijn handelingen beseft hij zelf nog een huwelijkscontract of de wijziging daaraan kan ondertekenen. De vraag rijst nu of de lasthebber dit ook kan in naam en voor rekening van de lastgever indien deze niet meer voldoende de draagwijdte van zijn handelingen beseft?

68. In elk geval moet er rekening mee gehouden worden dat de volmacht een notariële volmacht moet zijn.⁶³ Een onderhandse lastgevingsovereenkomst is bijgevolg uitgesloten. Daarnaast moet de volmacht uitdrukkelijk en bijzonder zijn. Dit werd reeds hoger besproken onder de schenking.⁶⁴

---

⁶² E. DE NOLF, E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 169; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief Notariaat*, 2014, afl. 18, 7.

⁶³ Y.-H. LELEU, “Le contrat de mariage”, *Rep.Not. tome V, livre II*, Brussel, Larcier, 1998, 499; E. DE NOLF, E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 161.

⁶⁴ *Supra*.

Sommige auteurs zijn echter van mening dat deze volmacht imperatief moet zijn en alle bepalingen van het huwelijkscontract moet bevatten. De lasthebber heeft dan enkel de bevoegdheid om dat specifieke huwelijkscontract te sluiten.⁶⁵ Dit is problematisch in die zin dat men evengoed het huwelijkscontract of de wijziging aan het huwelijksstelsel onmiddellijk kan sluiten. Welk nut heeft het om aan de lasthebber de bevoegdheid te geven om later deze rechtshandeling te stellen indien de volledige rechtshandeling al moet gekend zijn op het ogenblik van de lastgeving?

BAEL meent dat de mening van deze auteurs niet kan worden bijgetreden omwille van het ontbreken van enige wettelijke grondslag daarvoor. Daarnaast verwijst hij naar de mogelijkheid die bij de bewindvoering aan de bewindvoerder wordt gegeven om een huwelijkscontract of een wijziging aan het huwelijksstelsel aan te brengen.⁶⁶ In tegenstelling tot vroeger toen algemeen aanvaard werd dat het sluiten van een huwelijkscontract of het aanbrengen van een wijziging aan het huwelijksvermogensstelsel een zuiver persoonlijk karakter had, lijkt de wetgever door de invoering van deze bepaling bij het bewind afbreuk te doen aan deze vroegere zienswijze. Het zou bijgevolg voldoende zijn dat de volmacht notarieel, uitdrukkelijk en bijzonder is, net zoals bij de schenking.⁶⁷

69. Mijns inziens komt op een later tijdstip een bijzondere problematiek aan het licht. Indien echtgenoten in hun huwelijkscontract of een wijziging aan hun huwelijksvermogensstelsel een keuzebeding hebben opgenomen, moeten we ons afvragen of deze keuze kan uitgeoefend worden door hun lasthebber. Dit is nog een andere vraag dan deze of de lasthebber zuiver kan aanvaarden, verwerpen of aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving, die later in deze bijdrage besproken wordt.

Mij lijkt het mogelijk dat de lasthebber de keuze maakt in naam en voor rekening van de lastgever, rekening houdend met eventuele instructies in de lastgevingsovereenkomst. Vroeger zou deze analyse er wellicht anders uitgezien hebben omdat toen nog meer belang

---

⁶⁵ E. DE NOLF, E. EVERTS, “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testen?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 161; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtigde bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief Notariaat*, 2014, afl. 18, 6; R. BARBAIX, “Actuele ontwikkelingen familiaal vermogensrecht 2013” in X, *Tendensen vermogensrecht 2014*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 8 en 24.

⁶⁶ Art. 1397/1 BW.

⁶⁷ J. BAEL, “De buitengerechtigde bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in J. BAEL (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat* 28, Brugge, die Keure, 2016, 257.

gehecht werd aan het persoonlijk karakter van de wijziging aan het huwelijksstelsel. Hierboven is reeds vermeld dat recent afbreuk wordt gedaan aan dit persoonlijk karakter onder meer omdat de bewindvoerder in sommige gevallen een huwelijkscontract of een wijziging aan het huwelijksvermogensstelsel kan tekenen. Indien het bovendien aanvaard wordt dat een lastgever instructies geeft om een nalatenschap al dan niet te aanvaarden, moet het eveneens mogelijk zijn dat een lastgever aan zijn lasthebber instructies geeft over hoe de keuze omtrent de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen moet gebeuren. In elk geval zal deze problematiek in de praktijk slechts voor problemen zorgen indien een beschermde persoon een andere keuze wil maken dan bepaald in zijn huwelijkscontract of akte wijziging. Daarin wordt steeds van rechtswege een keuze gemaakt indien de langstlevende echtgenoot niet binnen de vastgelegde termijn zijn keuze heeft gemaakt. Het is dus uitermate belangrijk dat over deze op voorhand vastgelegde keuze goed wordt nagedacht. Hoe dan ook, is het mogelijk dat over deze zienswijze betwisting zal ontstaan.

Afdeling 4: Keuzerecht nalatenschappen

70. Net zoals het geval bij de huwelijkscontracten, schenkingen en testamenten moet gewezen worden op de principiële handelingsbekwaamheid van de lastgever, ook na de buitengerechtelijke bescherming. Het keuzerecht inzake nalatenschappen – zuiver aanvaarden, verwerpen, aanvaarden onder voorrecht van boedelbeschrijving – is vatbaar voor conventionele vertegenwoordiging.⁶⁸ DEWULF maakt gebruik van volgende clausule:

“In het kader van de hem toevertrouwde opdracht mag de lasthebber volgende handelingen stellen (...):

alle opengevallen nalatenschappen en alle nalatenschappen die later geheel of gedeeltelijk aan de lastgever zouden toevallen aanvaarden; alle schenkingen of giften aanvaarden; doen overgaan tot het leggen of lichten van zegels, evenals tot het opmaken van alle inventarissen en daarvan vrijstellen; deze nalatenschappen aanvaarden, hetzij zuiver en eenvoudig, hetzij onder voorrecht van boedelbeschrijving of ze verwerpen, daartoe alle vereiste verklaringen afleggen, kennisnemen van alle testamenten en bijvoegsels van testamenten, met hun uitvoering instemmen of hun uitvoering betwisten; alle legaten afleveren, aanvaarden of

---

⁶⁸ C. CASTELEYN, J. DIERYNCK, *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 177.

verwerpen; alle aangiften van nalatenschappen, van beëindigen, terugvallen of aanwas van volle eigendom of vruchtgebruik indienen”.

71. Indien de lasthebber deze bevoegdheid heeft gekregen van de lastgever en de lastgevingsovereenkomst beantwoordt aan alle wettelijke vereisten, kan de lasthebber dus optreden voor de lastgever op dit vlak. De notaris zal hierbij bijzondere aandacht moeten besteden aan de vraag of er geen sprake is van tegenstrijdigheid van belangen tussen de lastgever en de lasthebber en indien nodig de aangeduide lasthebber *ad hoc* moeten laten optreden.

72. Er zijn twee mogelijke hypothesen. Ofwel is de lastgevingsovereenkomst in algemene bewoordingen opgesteld, in welk geval de lasthebber de volledige vrijheid geniet om zijn keuzerecht uit te oefenen. Ofwel is in de lastgevingsovereenkomst de keuzevrijheid van de lasthebber beperkt en bevat deze concrete instructies hoe de lasthebber moet optreden. Als voorbeeld wordt hierbij verwezen naar een familieruzie waarbij de lastgever in geen geval wil erven van zijn familie.⁶⁹

73. Dienen deze concrete instructies evenwel niet als een verboden overeenkomst over een niet-opengevallen nalatenschap te worden beschouwd?

Daarvoor moet eerst de definitie over een niet-opengevallen nalatenschap geanalyseerd worden. Volgens Cassatie is een erfovereenkomst een beding waardoor louter eventuele rechten op een niet opengevallen nalatenschap of een bestanddeel ervan worden toegekend, gewijzigd of afgestaan.⁷⁰ De belangrijkste toepassingsvoorwaarde die hier problemen kan doen ontstaan is dat men zich effectief moet verbonden hebben met betrekking tot een niet-opengevallen nalatenschap, dat men effectief rechten moet hebben toegekend of afgestaan.⁷¹ In het verleden werd de toets reeds gemaakt voor louter gemeenrechtelijke lastgevingen. De lasthebber verbindt er zich louter toe om op te treden in naam en voor rekening van de lastgever en in de mate van het mogelijke rekening houdend met de door de lastgever geuite wensen. De lastgever verbindt er zich evenwel niet toe om zijn optie in een welbepaalde richting uit te oefenen, noch staat hij zijn keuzerecht af aan zijn lasthebber. Hij blijft immers

---

⁶⁹ V. VANDERHULST, De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, 190.

⁷⁰ Cass. 11 april 1980, *Pas.* 1980, I, 991.

⁷¹ J. BAEL, *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 12-13.

handelingsbekwaam en kan indien hij wil en kan, zelf zijn keuzerecht uitoefenen. Daarenboven kan de lastgeving ten allen tijde herroepen worden, gewijzigd of beëindigd. De verbintenissen van de lastgever betreffen niet de erfkeuze *an sich*, maar wel de verplichtingen die hij heeft als lastgever. Bijgevolg besluit VANDERHULST dat niet is voldaan aan de toepassingsvoorwaarden van een erfovereenkomst, zodat lastgevingsovereenkomsten met instructies omtrent het keuzerecht niet onder het verbod van erfovereenkomsten vallen.⁷² MOSSELMANS oordeelt in dezelfde zin.⁷³

De lasthebber moet de instructies van de lastgever slechts voor zover als mogelijk in acht nemen bij het uitvoeren van zijn opdracht. Dit betekent niet dat hij blindelings deze instructies moet volgen. Hij moet deze instructies immers steeds toetsen aan het belang van de beschermde persoon en daarnaar handelen. VANDERHULST meent dat bij de beoordeling van dit belang de lasthebber zich niet mag beperken tot de toetsing aan de vermogensrechtelijke belangen van de beschermde persoon omdat het optierecht behoort tot een bijzondere categorie van subjectieve rechten: het vertoont immers tegelijkertijd aspecten die betrekking hebben op het vermogen als op de persoon van de beschermde persoon. Het keuzerecht wordt immers niet enkel op grond van een vermogensrechtelijke context uitgeoefend, maar ook op grond van een familiale context.⁷⁴

Afdeling 5: In het appartementsrecht en het vennootschapsrecht

74. De vraag rijst of gebruik kan worden gemaakt van een lastgeving buitengerechtelijke bescherming in twee specifieke rechtsdomeinen, met name het appartementsrecht en het vennootschapsrecht.

75. In het appartementsrecht kan gebruik gemaakt worden van dergelijke volmacht, op voorwaarde dat de lastgevingsovereenkomst notarieel wordt vastgelegd. Artikel 577-6, § 7, lid 3 van het Burgerlijk Wetboek, dat de vertegenwoordiging van een mede-eigenaar op de algemene vergadering regelt, bepaalt immers: “*De volmacht kan algemeen of specifiek zijn en mag slechts gelden voor één algemene vergadering, tenzij gebruik wordt gemaakt van een*

---

⁷² V. VANDERHULST, De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, 190-191.

⁷³ S. MOSSELMANS, “Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevalen aan een beschermde meerderjarige persoon”, *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, 88.

⁷⁴ V. VANDERHULST, De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, 191-192.

algemene of specifieke notariële volmacht”. Bijgevolg kan een lastgever in een notariële lastgevingsovereenkomst perfect volmacht verlenen aan zijn lasthebber om in zijn naam en voor zijn rekening de algemene vergadering bij te wonen en daarop deel te nemen aan de beraadslaging en stemming. Bij een onderhandse lastgevingsovereenkomst is dit evenwel uitgesloten omdat de wet enkel een uitzondering maakt voor notariële volmachten.

76. In het vennootschapsrecht ziet de situatie er minder rooskleurig uit. Het vennootschapsrecht laat een volmacht slechts toe voor één algemene vergadering, ook al is deze verleend bij notariële akte. Dit betekent dat een lastgever die wenst dat zijn lasthebber in zijn naam en voor zijn rekening optreedt, deze volmacht slechts voor één algemene vergadering kan verlenen. Voor latere algemene vergaderingen zal de lastgever zelf moeten aanwezig zijn – hij blijft immers principieel handelingsbekwaam – of hij zal een nieuwe volmacht moeten verlenen. Beide mogelijkheden vereisen echter dat de lastgever nog voldoende wilsbekwaam is. Indien dit niet langer het geval is, ziet hij zich bijgevolg met een praktisch probleem geconfronteerd. Daarenboven kunnen de statuten bepalen dat een aandeelhouder zich slechts door een andere aandeelhouder mag laten vertegenwoordigen of dat de volmacht vooraf neergelegd moet worden op de zetel van de vennootschap. In afwachting dat de wetgever deze lacune in de huidige wetgeving zal sluiten, door een uitzondering te voorzien op het principe dat een volmacht slechts voor één algemene vergadering kan gelden op voorwaarde dat deze volmacht is opgenomen in een lastgeving die tot doel heeft een buitengerechtelijke bescherming tot stand te brengen, zal een belanghebbende (meestal de gewenste lasthebber) aldus aan de vrederechter moeten vragen een beperkte rechterlijke beschermingsmaatregel op te leggen. Deze rechterlijke beschermingsmaatregel kan dan naast de buitengerechtelijke bescherming blijven bestaan en geldt bij voorkeur enkel voor de deelname aan de algemene vergadering.

Hoofdstuk 5: Wijziging aan de lastgeving

77. Op elk ogenblik is het mogelijk om de lastgeving te wijzigen. Deze beslissing kan schriftelijk ter kennis gebracht worden aan de griffie van het vredegerecht of aan de notaris die de akte heeft verleden of een andere notaris. Daarbij maken zij vermelding van de reden of redenen van hun wijziging.⁷⁵ Binnen de 15 dagen nadien wordt de wijziging geregistreerd in het Centraal Register op dezelfde wijze als de oorspronkelijke lastgeving. Van de wijziging wordt tevens melding gemaakt op de oorspronkelijke overeenkomst of akte.

78. Het is vreemd dat dit een loutere mogelijkheid is om de wijziging te melden, en geen verplichting. De registratie van de volmacht en eventuele wijzigingen daaraan in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten is precies ingevoerd om te laten weten of er een volmacht is gegeven en zo ja, wat de inhoud daarvan is. Als partijen niet verplicht zijn om de wijziging daaraan te melden, loopt men het risico dat dit register niet actueel is en gebruik kan worden gemaakt van een volmacht die niet langer geldig is. De wetgever zou deze lacune moeten sluiten om de rechtszekerheid te verhogen.⁷⁶

---

⁷⁵ Art. 490, lid 5 BW.

⁷⁶ A. VAN DEN BROECK, *Vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen via lastgeving. Een rechtsvergelijkend onderzoek*, Intersentia, Antwerpen, 2014, 157.

Hoofdstuk 6: Beëindiging van de lastgeving

79. Net zoals het onderscheid tussen de inwerkingtreding van de lastgeving en de inwerkingtreding van de buitengerechtelijke bescherming, bestaat bij de beëindiging een onderscheid tussen de lastgeving en de buitengerechtelijke bescherming.

Afdeling 1: Einde lastgeving

80. De lastgeving die tot doel heeft een buitengerechtelijke bescherming tot stand te brengen, eindigt niet zomaar, in tegenstelling tot de gewone lastgeving die niet voldoet aan de vereisten van artikel 490 en 490/1 BW, en die bijgevolg niet in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten ingeschreven is. Zodra de lastgever in een staat bepaald in artikel 488/1 of 488/2 BW verkeert (*i.e.* niet in staat is zonder bijstand of een andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke of niet-vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen of zich in een staat van verkwisting bevindt), eindigt een gewone lastgeving immers op grond van artikel 2003 BW.

Onderafdeling 1: Herroeping door de lastgever

81. Hiervoor is een nieuwe wilsuiting van de lastgever voor vereist. De lastgever kan op elk moment eenzijdig beslissen de buitengerechtelijke bescherming te herroepen en kan dit schriftelijk meedelen aan de griffie van het vredegericht of de notaris, zelfs indien hij ondertussen in een staat verkeert zoals voorzien in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek. In principe blijft de lastgever immers handelingsbekwaam.⁷⁷ De enige voorwaarde hiervoor is dat de lastgever nog wilsbekwaam is en er nog geen rechterlijke beschermingsmaatregel werd voorzien.⁷⁸ Hij is evenwel niet verplicht dit mee te delen, het is een loutere mogelijkheid. Gelet op de onduidelijkheid die hierdoor over de uitwerking van de lastgeving kan ontstaan, is het evenwel aangeraden telkens kennis te geven van dergelijke beslissing. De wetgever zou deze lacune moeten sluiten opdat geen betwisting zou kunnen ontstaan tussen partijen en naar derden toe. Na kennisgeving dient deze herroeping eveneens

---

⁷⁷ K. ROTTHIER, “De nieuwe wet tot hervorming van het statuut van onbekwamen: Een overzicht vanuit vogelperspectief”, *Not.Fisc.M.* 2013, 185; F. SWENNEN, “De meerderjarige beschermde personen (deel I)”, *RW* 2013-2014, 571.

⁷⁸ Art. 490, lid 5 BW; S. MOSSELMANS, A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 70.

in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten te worden ingeschreven. Op die manier wordt deze beslissing opnieuw kenbaar gemaakt. Daarnaast verplicht de wet de lastgever eveneens om de redenen op te geven van zijn beslissing.⁷⁹ DE NOLF en WYLLEMAN zijn echter van mening dat hiervoor geen reden bestaat. Bij gebrek aan motivering heeft de wetgever immers geen sanctie voorzien.⁸⁰ De wet bepaalt uitdrukkelijk dat de lastgeving pas eindigt op het ogenblik van de kennisgeving van de herroeping.⁸¹ In het gemeen recht vermeldt artikel 2004 van het Burgerlijk Wetboek nergens deze opgave van redenen, daarbij gaat het om een zuivere herroeping *ad nutum*. De loutere wil van de lastgever om de lastgevingsovereenkomst te herroepen volstaat reeds om de lastgeving te herroepen.

Onderafdeling 2: Opzegging door de lasthebber

82. Daarnaast kan de buitengerechtelijke bescherming een einde nemen door de opzegging in hoofde van de lasthebber.⁸² De lasthebber moet hiervan kennis geven overeenkomstig artikel 490, vijfde lid BW. Hij moet derhalve schriftelijk zijn beslissing kenbaar maken aan de griffie of de notaris, met opgave van de redenen van zijn beslissing.⁸³

83. Opmerkelijk hierbij is dat in tegenstelling tot de herroeping door de lastgever, overeenkomstig het gemeen recht een voorzichtigheidsplicht wordt opgelegd aan de lasthebber. Artikel 2007 BW bepaalt immers: “*De lasthebber kan de lastgeving opzeggen door kennisgeving van zijn ontslag aan de lastgever. Indien evenwel dit ontslag de lastgever benadeelt, moet de lasthebber hem daarvoor schadeloos stellen, tenzij hij zich in de onmogelijkheid bevindt om de lastgeving verder te vervolledigen, zonder daarvoor zelf een aanmerkelijke schade te lijden.*” Op basis hiervan zou de lasthebber verplicht zijn om zelfs indien hij reeds een opzegging van de lastgeving gegeven heeft, de hem opgelegde dringende verplichtingen nog na te komen.⁸⁴

---

⁷⁹ Art. 490, lid 5 BW.

⁸⁰ A. WYLLEMAN, “Het bewind: enig nieuw beschermingsstatuut voor meerderjarige onbekwamen”, *Rechtskroniek notariaat* 23, 2013, 113; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat* 2014, 18, 4.

⁸¹ Art. 490/2, §3, 3° BW.

⁸² Art. 490/2, §3, 2° BW.

⁸³ *Infra*.

⁸⁴ J. NOLF, *Kwetsbaren in het nieuwe recht: bescherming met of zonder rechter. Het nieuwe menu à la carte vanaf 1 september 2014*, Kortrijk, UGA, 2014, 29.

Afdeling 2: Einde buitengerechtelijke bescherming

Onderafdeling 1: Overlijden/gezondheidstoestand lasthebber

84. De buitengerechtelijke bescherming kan eindigen door het overlijden van de lastgever of de lasthebber⁸⁵ of indien de lasthebber onder een gerechtelijke beschermingsmaatregel geplaatst wordt, dit is niet meer dan logisch. Evenwel kan de buitengerechtelijke bescherming toch blijven voortbestaan indien meerdere lasthebbers aangesteld werden in de lastgevingsovereenkomst, en slechts één van hen overlijdt of onder een beschermingsmaatregel geplaatst wordt. Bij opeenvolgende aangeduide lasthebbers blijft de buitengerechtelijke bescherming eveneens voortbestaan.⁸⁶

Onderafdeling 2: Beslissing vrederechter/gerechtelijke bescherming

85. Daarnaast kan de buitengerechtelijke bescherming eveneens een einde nemen nadat de lastgever onder een gerechtelijke beschermingsmaatregel werd geplaatst of na beslissing door de vrederechter.⁸⁷ De vrederechter kan immers op elk ogenblik een einde stellen aan de buitengerechtelijke bescherming, indien hij oordeelt dat een buitengerechtelijke bescherming de lastgever niet langer afdoende beschermt, en de lastgever onder een rechterlijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de goederen plaatsen die de lastgever beter beschermt.⁸⁸ Indien een rechterlijke maatregel met betrekking tot de persoon van de lastgever wordt ingesteld, heeft dit niet onmiddellijk tot gevolg dat de buitengerechtelijke bescherming eindigt. Volgens MOSSELMANS en VAN THIENEN impliceren de algemene principes van noodzaak, subsidiariteit en proportionaliteit dat een buitengerechtelijke bescherming over de goederen kan aangevuld worden met een rechterlijke bescherming voor de persoon of zelfs met een rechterlijke bescherming voor de goederen indien deze een beperkte draagwijdte heeft.⁸⁹ Dit is volledig terecht. Artikel 492, tweede lid van het Burgerlijk Wetboek stelt immers: “*De buitengerechtelijke beschermingsmaatregel blijft van toepassing in de mate dat*

---

⁸⁵ Art. 490/2, §3, 4° *primo* BW.

⁸⁶ Zie onder hoofding meerdere lasthebbers en opeenvolgende lastgeving; S. MOSSELMANS, A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 70.

⁸⁷ Art. 490/2, §3, 4° *in fine* - 5° BW.

⁸⁸ Art. 490/2, §2 BW.

⁸⁹ S. MOSSELMANS, A. VAN THIENEN, “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 71.

hij verenigbaar is met de rechterlijke beschermingsmaatregel. In voorkomend geval bepaalt de vrederechter de voorwaarden waaronder de lastgeving verder kan worden uitgevoerd.”

Indien de te beschermen persoon reeds een lasthebber heeft aangesteld, blijft deze in principe bestaan, tenzij deze niet zou volstaan en een gerechtelijke bescherming onverenigbaar is met deze lastgeving. Slechts indien dit uiterst noodzakelijk is, zal de vrederechter een gerechtelijke bescherming organiseren.

86. In deze hypothese is het aangewezen cliënten die bij de notaris langskomen met het oog op het verlijden van een lastgeving buitengerechtelijke bescherming te adviseren eveneens na te denken over een verklaring van keuze van bewindvoerder.⁹⁰ Vooraleer te oordelen over een beschermingsmaatregel dient de griffier eerst het Centraal Register van Verklaringen te raadplegen. De in deze verklaring aangeduide persoon zal normaliter worden gehomologeerd door de vrederechter – op voorwaarde dat deze persoon zijn opdracht aanvaardt – tenzij ernstige redenen bestaan met betrekking tot het belang van de beschermde persoon of dat deze persoon niet in aanmerking komt als bewindvoerder.⁹¹

Onderafdeling 3: Gezondheidstoestand lastgever

87. Ten slotte kan de buitengerechtelijke bescherming een einde nemen indien de lastgever zich niet langer in een toestand bevindt als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek (*in casu* niet langer wilsonbekwaam is of zich in een staat van verkwisting bevindt).⁹² Dit betekent echter niet dat de lastgeving op zich eindigt. De lastgeving behoudt zijn uitwerking totdat hieraan een einde komt overeenkomstig de gemeenschappelijke regels.⁹³ De lasthebber kan zijn taak blijven uitoefenen op voorwaarde dat dit zo bedoeld was in de lastgevingsovereenkomst, met name een onmiddellijke inwerkingtreding van de lastgeving. Indien de inwerkingtreding van de lastgeving wordt uitgesteld tot op het ogenblik dat de wilsonbekwaamheid bij de lastgever intreedt, moet de lastgeving tijdelijk opnieuw geschorst worden in afwachting dat de wilsonbekwaamheid bij de

---

⁹⁰ Art. 496 BW.

⁹¹ Art. 496/2 BW j° art. 496/6 BW.

⁹² Art. 490/2, §3, 1° BW.

⁹³ F. DEGUEL, “La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d’incapité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine: vers une simplification?”, *TBBR* 2013, 6, 294; E. DE NOLF, “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief notariaat* 2014, 18, 5.

lastgever opnieuw intreedt.⁹⁴ Bepaalde auteurs zijn van mening dat de vaststelling dat de lastgever zich niet langer in een toestand bevindt als bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek moet gebeuren door de vrederechter.⁹⁵ Mijns inziens is dit onterecht om dezelfde reden als besproken bij de inwerkingtreding van de buitengerechtelijke bescherming.

88. Het voordeel hiervan is dat de lastgeving op zich kan blijven bestaan met het oog op later. Indien de lastgever in de toekomst opnieuw in een staat bedoeld in artikel 488/1 of 488/2 van het Burgerlijk Wetboek komt te verkeren, treedt de buitengerechtelijke bescherming terug in, zonder dat tussen lastgever en lasthebber een nieuwe overeenkomst vereist is.⁹⁶

Onderafdeling 4: Herroeping door de lastgever

89. De herroeping door de lastgever doet in principe de buitengerechtelijke bescherming eindigen, behalve indien de lastgeving met meerdere lasthebbers slechts ten aanzien van één lasthebber herroepen wordt of indien een opvolgende lasthebber is aangeduid in de lastgevingsovereenkomst.

Onderafdeling 5: Opzegging door de lasthebber

90. Hiervoor kan verwezen worden naar hetgeen wordt besproken onder de opzegging door de lasthebber bij het einde van de lastgeving. Dit geldt evenwel slechts indien er maar één lasthebber is. Indien er meerdere lasthebbers zijn zal de lastgeving tussen de lastgever en de opzeggende lasthebber wel eindigen, maar zal de buitengerechtelijke bescherming blijven bestaan tussen de lastgever en de andere lasthebbers. Bij een in de lastgevingsovereenkomst aangeduide opvolgende lasthebber zal de buitengerechtelijke bescherming eveneens blijven voortbestaan tussen de lastgever en de opvolgende lasthebber.

---

⁹⁴ A. VAN DEN BROECK, “Vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen via lastgeving”, in X., *Recht in beweging [2014]*, Reeks ‘VRG Alumni Leuven’, Maklu, Antwerpen, 2014, 301.

⁹⁵ E. VAN DEN EEDEN, “De buitengerechtelijke bescherming”, in V. BERTOUILLE, K. ROTTHIER en E. VAN DEN EEDEN (eds.), *Onbekwaamheid en bescherming. Praktische handleiding meederjarige onbekwame*, Mechelen, Kluwer, 2014, 33, 37, 44; F.-J. WARLET, *La capacité protégée*, Waterloo, Kluwer, 2014, 46.

⁹⁶ Een nieuwe overeenkomst is dan gelet op de gezondheidstoestand van de lastgever echter onmogelijk.

91. De opzegging door de lasthebber zal worden bekendgemaakt in het Centraal Register van Lastgevingsovereenkomsten.⁹⁷

---

⁹⁷ Artikel 490, lid 4-5 BW.

Conclusie

92. De invoering van de buitengerechtelijke bescherming kan enkel toegejuicht worden. Vooral de grote mate van conventionele vrijheid is een groot voordeel voor de partijen, zij kunnen bijna de volledige lastgeving zelf moduleren. Daarnaast hoeft minder vaak een tussenkomst van de vrederechter gevraagd worden. Dit zal enkel nog gebeuren indien partijen zich met praktische problemen geconfronteerd zien. De buitengerechtelijke bescherming is eenvoudiger dan de rechterlijke bescherming, zowel op het vlak van de overeenkomst op zich en de wijzigingen daaraan, als op het vlak van de verantwoording.

In de praktijk zal dergelijke lastgevingsovereenkomst bijna steeds notarieel verleden worden, en zal de lastgeving onmiddellijk geregistreerd worden. In vele gevallen zal gekozen worden voor leden van het kerngezin als lasthebber om de eenvoudige reden dat zij het best de wensen en noden van de lastgever kennen en kunnen inschatten.

Een groot probleem dat zich wel nog voordoet is dat de lastgeving in geval van een uitgestelde inwerkingtreding, meer bepaald tot op het ogenblik dat de lastgever wilsonbekwaam wordt, niet leidt tot handelingsonbekwaamheid. Om dit vast te stellen, moet de lasthebber zich toch nog tot de vrederechter wenden. Dit betekent meteen ook dat de buitengerechtelijke bescherming geen oplossing biedt voor lastgevers die ten gevolge van hun geestelijke gezondheidstoestand verschillende malen dezelfde handelingen stellen. Andere problemen situeren zich in zeer concrete situaties, namelijk waarbij er slechts weinig controle is op één aangestelde lasthebber.

De wetgever dient bovendien nog enkele lacunes te sluiten, zoals bij het vennootschapsrecht en door te voorzien dat partijen verplicht worden wijzigingen of beëindigingen van de lastgever te melden aan de notaris of de vrederechter.

Bibliografie

(Amendementen op het) Wetsvoorstel tot invoering van een globaal beschermingsstatuut voor meerderjarige wilsonbekwame personen, *Parl.St.* Kamer 2011-12, nr. 53-1009/002, 78 p en nr. 53-1009/010, 389 p.

Burgerlijk Wetboek van 18 juli 1804.

Rechtspraak

Cass. 11 april 1980, *Pas.* 1980, I, 991.

Cass. 18 maart 2004, *RW* 2004-05, 303-306, noot SMETS, A.

Cass. 16 februari 2012, *RW* 2013-14, 261.

Boeken en verzamelwerken

BAEL, J., *Het verbod van bedingen betreffende toekomstige nalatenschappen*, Mechelen, Kluwer, 2006, 1040 p.

BAEL, J., “De buitengerechtelijke bescherming: een analyse van de talrijke discussies in de rechtsleer die relevant zijn voor de notaris, met voorstel van een aantal modellen” in BAEL, J. (ed.), *Rechtskroniek voor het Notariaat 28*, Brugge, die Keure, 2016, 299 p.

BARBAIX, R., “Actuele ontwikkelingen familiaal vermogensrecht 2013” in X, *Tendensen vermogensrecht 2014*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 282 p.

CASTELEYN, C., DIERYNCK, J., *Vermogensplanning voor en door beschermde personen. De nieuwe regeling na de wet van 17 maart 2013*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 251 p.

CASTELEIN, C., “Enkele notariële bedenkingen inzake de redactie van de lastgevingsovereenkomst inhoudende een buitengerechtelijke bescherming”, in X, *Liber Amicorum André Michielsens*, Wolters Kluwer, Mechelen, 2015, 793 p.

DEGUEL, F., “Le nouveau mandat de protection extrajudiciaire”, in KOHL, B., *Le mandat dans la pratique. Questions choisies et suggestions de clauses*, Larcier, Brussel, 2014, 286 p.

DE PAGE, H., *Traité élémentaire de droit civil belge. VIII/I, Les libéralités (généralités). Les donations*, Brussel, Bruylant, 1962, 897 p.

DE PAGE, H., *Traité élémentaire de droit civil belge. V, Les principaux contract usuels, les biens*, Brussel, Bruylant, 1975, 1167 p.

DE WILDE D’ESTMAEL, E., “Les donations”, *Rep.Not. Tome III livre VII*, Brussel, Larcier, 1995, 271 p.

GLANSDORFF, F., *Mandat et fiducie*, Brussel, Bruylant, 2013, 240 p.

LELEU, Y.-H., “Le contrat de mariage”, *Rep.Not. tome V, livre II*, Brussel, Larcier, 1998, 489-527.

NOLF, J., *Kwetsbaren in het nieuwe recht: bescherming met of zonder rechter. Het nieuwe menu à la carte vanaf 1 september 2014*, Kortrijk, UGA, 2014, 90 p.

PINTENS, W., DECLERCK, C, DU MONGH, J., VANWINCKELEN, K., *Familiaal vermogensrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2010, 1372 p.

SENAEVE, P., SWENNEN, F., VERSCHULDEN, G., (eds.), *Meerderjarige beschermde personen*, Brugge, Die Keure, 2014, 536 p.

VAN DEN BROECK, A., “Vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen via lastgeving”, in X., *Recht in beweging [2014]*, Reeks ‘VRG Alumni Leuven’, Maklu, Antwerpen, 2014, 451 p.

VAN DEN BROECK, A., *Vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen via lastgeving. Een rechtsvergelijkend onderzoek*, Intersentia, Antwerpen, 2014, 370 p.

VAN DEN EEDEN, E., “De buitengerechtelijke bescherming”, in BERTOUILLE, V., ROTTHIER, K., en VAN DEN EEDEN, E., (eds.), *Onbekwaamheid en bescherming. Praktische handleiding meerderjarige onbekwame*, Mechelen, Kluwer, 2014, 600 p.

VAN OOSTERWYCK, G., WITTENS, G., “Invloed van het bewind op het huwelijksvermogensrecht”, in CASMAN, H., VAN LOOCK, M. (eds.), *Huwelijksvermogensrecht*, Kluwer, Mechelen, losbl., TV.-1 – TV.4.-11 (24 p.). (USB)

WARLET, F.-J., *La capacité protégée*, Waterloo, Kluwer, 2014, 391 p.

WYLLEMAN, A., “Het bewind: enig nieuw beschermingsstatuut voor meerderjarige onbekwamen”, *Rechtskroniek notariaat* 23, 2013, 105-142.

Tijdschriften

BEGUIN, E., FONTEYN, J., “La mandat de protection extrajudiciaire”, *RNB* 2014, 463-504.

DEGUEL, F., “La loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d’incapité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine: vers une simplification?”, *TBBR* 2013, 6, 290-316.

DEMORTIER, A., VAN HALTEREN, T., “La loi du 17 mars 2013 réformant le régime des incapacités – principes et innovations en matière de mandat extrajudiciaire et libérés”, *RNB* 2014, 391-463.

DE NOLF, E., “De volmacht in het kader van de buitengerechtelijke bescherming van onbekwamen: welke mogelijkheden biedt de nieuwe wet inzake successieplanning?”, *Nieuwsbrief Notariaat*, 2014, afl. 18, 1-8.

DE NOLF, E., EVERTS, E., “De nieuwe regeling inzake onbekwaamheid: kunnen meerderjarige wilsonbekwamen een huwelijkscontract aangaan, schenken en testeren?”, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 7, 154-175.

DE WULF, C., “De nieuwe wettelijke regeling inzake beschermde personen. De wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regeling inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus”, *T.Not.* 2013, nr. 5, 255-326.

MASSCHELEIN, M., “De invoering van één globaal beschermingsstatuur voor wilsonbekwame personen”, *NKK* 2013, 4, 3-12.

MOSSLMANS, S., VAN THIENEN, A., “Bescherming en bewind voor meerderjarigen. Commentaar bij de wet van 17 maart 2013”, *T.Fam.* 2014, afl. 3-4, 60-96.

MOSSLMANS, S., “Het optierecht met betrekking tot een nalatenschap, legaat of gift toegevallen aan een beschermde meerderjarige persoon”, *T.Fam.* 2015, afl. 2-3, 86-92.

ROTHIER, K., “De nieuwe wet tot hervorming van het statuut van onbekwamen: Een overzicht vanuit vogelperspectief”, *Not.Fisc.M.* 2013, afl. 7, 182-203; err. *Not.Fisc.M.* 2013, afl. 8, 256.

SWENNEN, F., “De meerderjarige beschermde personen (deel I)”, *RW* 2013-2014, 563-566.

SWENNEN, F., “De meerderjarige beschermde personen (deel II)”, *RW* 2013-2014, 602-623.

VAN DEN BROECK, A., “De buitengerechtelijke vermogensbescherming van kwetsbare meerderjarigen in rechtsvergelijkend perspectief”, *TEP* 2014, afl. 1, 74-99.

VANDERHULST, V., De meerderjarige beschermde persoon als erfgerechtigde: notariële aandachtspunten bij de uitoefening van het keuzerecht, *Not.Fisc.M.* 2014, afl. 8, 182-202.